

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra německých a rakouských studií

Bakalářská práce

2021

Ivanna Němcová

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií
Katedra německých a rakouských studií

Ivanna Němcová

**Vliv Visegrádské skupiny na jednání o VFR 2014-2020
a 2021-2027**

Bakalářská práce

Praha 2021

Autor práce: Ivanna Němcová

Studijní program: Mezinárodní teritoriální studia

Vedoucí práce: JUDr. Vladimír Handl, CSc.

Rok obhajoby: 2021

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne ...3. 5. 2021

Ivanna Němcová

Bibliografický záznam

Němcová, Ivanna. *Vliv Visegrádské skupiny na utváření dlouhodobého rozpočtu Evropské Unie*. Praha, 2021. 60 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra německých a rakouských studií. Vedoucí bakalářské práce JUDr. Vladimír Handl, CSc.

Rozsah práce: 77 527

Anotace

Základní idea koexistence současných středoevropských států v rámci jednoho geopolitického prostoru má svůj počátek již ve 14. století, kdy panovníci Čech, Polska a Uher našli a formulovali společný zájem na vzájemné spolupráci v obraně proti habsburské mocenské expanzi. Formalizovaná podoba spolupráce byla později realizovaná v rámci Rakouské a následně Rakousko-uherské monarchie. Dominantní role Rakouska zanikla rokem 1918 s rozpadem Rakousko-Uherské monarchie, jako jeden z výsledků první světové války. Současné Visegrádské uskupení pak vzniklo jako potřeba reagovat na nové výzvy, kterým musely tyto státy čelit v geopolitickém uspořádání Evropy. Při uskutečňování realistické politiky se Visegrádská skupina může stát významnou silou, nejen v rámci EU, schopnou hájit ekonomické, vojenské i politické zájmy svých členů. Prosazování ekonomických a národních zájmů jednotlivých členů Visegrádské skupiny lze umocnit vzájemnou spoluprací v rámci Evropské unie, především při projednávání dlouhodobých rozpočtů Evropské unie. Dlouhodobý rozpočet Evropské unie (Víceletý finanční rámec) je základním dokumentem EU, který určuje její dlouhodobé priority a umožňuje EU dosahovat deklarovaných cílů. Cílem mé práce je prozkoumat možnosti a efektivitu vzájemné koordinace při prosazování specifických zájmů států střední Evropy při utváření víceletého finančního rámce na roky 2014–2020 a 2021-2027.

Annotation

The fundamental idea of the coexistence of the contemporary central European states within one geopolitical space has its beginning in the 14th century when the monarchs of Bohemia, Poland and Hungary found and articulated a common interest in cooperation in defence against Habsburg's power expansion. The formalised form of cooperation was later implemented within the Austrian and subsequently Austro-Hungarian monarchy. Austria's dominant role ended in 1918 with the breakdown of the Austro-Hungarian monarchy, as one of the results of the first world war. The current Visegrad Group was created as a need to respond to the new challenges that these countries had to face in the new geopolitical order of Europe. In pursuing a realistic policy, the Visegrad group can become a significant force not only within the EU, capable of defending the economic, military, and political interests of its members. The promotion of the economic and national interests of the individual members of the Visegrad Group can be enhanced by mutual cooperation within the European Union, especially during negotiations of the long-term budgets of the European Union. The long-term budget of the European Union (Multiannual Financial Framework) is the fundamental document of the EU, which determines its long-term priorities and enables the EU to achieve the declared goals. My work aims to explore the possibilities and effectiveness of mutual coordination in promoting the specific interests of Central European countries in shaping the multiannual financial framework for 2014-2020 and 2021-2027.

Klíčová slova

Visegrádská skupina, Evropská unie, Víceletý finanční rámec, jednání, spolupráce V4,

Keywords

Visegrad group, European Union, Multiannual financial framework, negotiation, V4 cooperation

Title/název práce

The influence of the Visegrad Group on the negotiations on the MFF 2014-2020 and 2021-2027

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé práce JUDr. Vladimíru Handlovi, CSc. za cenné rady, trpělivost a pomoc při zpracování mé bakalářské práce.

Obsah

Úvod	10
1. Víceletý finanční rámec aneb dlouhodobý rozpočet Evropské Unie.....	13
1.1 Struktura	14
1.1.1 Příjmy	14
1.1.2 Výdaje	16
1.1.3 Zásady rozpočtu.....	16
1.2 Historický kontext	16
1.2.1 Delorsův balík I.....	18
1.2.2 Delorsův balík II.....	19
1.2.3 Agenda 2000.....	20
1.2.4 Finanční perspektiva 2007-2013	20
2. Visegrádská skupina.....	21
2.1 Historie	21
2.2 Struktura	24
2.3 Mezinárodní visegrádský fond	25
2.4 Visegrádská skupina a EU.....	25
2.4.1 Postoj V4 k budoucnosti EU	27
2.4.2 Národní a ekonomická specifika států V4.....	28
3. Vliv členských států na VFR.....	31
3.1 Veto	31
3.2 Předsednictví v Radě EU.....	31
3.3 Princip kondicionality	32
4. VFR 2014–2020	34
4.1 Návrh VFR 2014–2020	34
4.2 V4 a jednání o VFR 2014–2020.....	35
4.3 Výsledný kompromis.....	37
5. VFR 2021–2027	39
5.1 Návrh VFR 2021-2027	39
5.2 V4 a jednání o VFR 2021-2027.....	41
5.2.1 Postoj V4 k návrhu EK z května 2018	41
5.2.2 Jednání o VFR 2021–2027	42
5.3 Výsledný kompromis.....	46
5.3.1 Závěr.....	47
Závěr	49
Summary	50
Použité prameny a literatura.....	51

Úvod

V roce 1991 se dohodli představitelé tří střeoevropských, postkomunistických států na mnohostranné spolupráci. Československo, Polsko a Maďarsko tak v očekávání přijetí do Evropské unie založily tzv. Visegrádskou skupinu. Ideovým základem pak bylo nejen společně sdílený geografický střeoevropský prostor, ale primárně historicky provázaná existence všech tří, po rozpadu Československa na Česko a Slovensko, čtyř států. Na společnou historickou zkušenost také odkazuje samotný název „Visegrád“. Třicetiletá existence V4 byla často provázaná obtížnou formulací cílů V4, respektive jejich prosazování, z důvodu preference národních zájmů jednotlivými členy. I proto intenzita spolupráce nebyla vždy stejná. Přesto lze konstatovat, že si V4 našla své místo v rámci EU a potenciál jejího významu může stoupat.

Visegrádská čtyřka se jako specifická skupina v rámci Evropské unie snaží artikulovat své ekonomické zájmy při sestavování dlouhodobého rozpočtu EU. Dohoda o dlouhodobém rozpočtu Evropské unie je nezbytným předpokladem pro efektivní fungování Evropské unie v následujících sedmi letech. Pro takovou dohodu je nutná jednomyslnost, tedy souhlas všech 28 členských států EU. V tomto případě se ovšem nejedná o shodu pouze politickou, ale o kompromis zohledňující ekonomické zájmy členských států. Politicko-právní aspekty se aktuálně projevují v přístupu V4 k imigraci, soudním reformám v Polsku a porušování demokratických principů v Maďarsku. Řešení těchto problémů se stává jedním z nátlakových prostředků při vyjednávání rozpočtu. Tento pohled může podpořit faktické dosažení dohody zohledňující postoje Polska a Maďarska. Právě v průběhu schvalování dohody o dlouhodobém rozpočtu EU 2021-2027 se projevila disharmonie politik států Visegrádu v oblasti právního státu, které by se do budoucna mohly a měly vyhnout. Je důležité, aby při schvalování dlouhodobého rozpočtu na roky 2021–2027 byly státy V4 schopny zaujmout jednotné stanovisko.

Pokud má mít existence Visegrádské skupiny smysl, tzn. mít schopnost prosazovat specifické zájmy členů V4 daných společnou historií a geografickou polohou, je nezbytné vždy důležité otázky předjednat a solidárně podporovat společná stanoviska i když aktuálně nejsou v zájmu všech členů, pokud je nepoškozují.

Ve své práci se zaměřím na proces přijímání dlouhodobého rozpočtu EU 2014–2020 a úlohu Visegrádské skupiny v tomto procesu. Budu analyzovat vyjednávací potenciál V4 srovnáním jednání o dlouhodobém rozpočtu 2014-2020 a jednání o rozpočtu na následující rozpočtové období 2021-2027. Následně by z tohoto mělo vyplynout hodnocení do jaké míry a v čem byla V4 úspěšná či nikoli.

V této práci se budu zabývat potenciálem Visegrádské skupiny v rámci Evropské unie a schopností V4 ovlivňovat dlouhodobý rozpočet EU, a tím i evropskou politiku. Výzkumnou otázkou této práce je, jak se daří státům Visegrádské skupiny ovlivňovat rozpočet Evropské unie. Při prosazování zájmů V4 jako celku, je vždy potřeba dosáhnout jednotného stanoviska i za cenu ústupků ve prospěch ostatních partnerů. To ovšem předpokládá většinovou podporu obyvatel – voličů, která není zcela samozřejmá. Pokud politická reprezentace nemá většinovou podporu obyvatel, hrozí nebezpečí, že v příštích volbách zvítězí euroskeptická reprezentace. Tato práce by mohla pomoci k nalézání argumentů pro členství ve V4, a tedy i v EU, jako prostředek k získání žádoucí většinové podpory občanů jednotlivých států.

Schválení dlouhodobého rozpočtu EU je primárně podmíněno jednomyslným souhlasem všech členských států. Například Peter Becker uvádí, že národní zájmy členských států převažují a nahrazují evropské zájmy i potřebu lepšího rozpočtu,¹ ale na konci vyjednávacího procesu musí být kompromis akceptovaný všemi členskými státy a třemi orgány Evropské unie, Evropskou komisí, Radou a Parlamentem.² Tyto nezpochybnitelné skutečnosti pak předurčují postoj jednotlivých členů EU při projednávání takto zásadního dokumentu, a tedy samozřejmě i členů V4. Z tohoto pohledu je potřeba posuzovat účelnost sjednocování postojů států V4, a to nejen při této, i když zásadní, otázce. Snahu ostatních států EU o změnu menšinových stanovisek hájících právě národní zájmy, v tomto případě členů V4, lze zajistit prostřednictvím politickoekonomického tlaku (např. prostřednictvím výjimek z obecně stanovených pravidel), který lze eliminovat společným postupem jednotlivých členů V4.

¹ Peter Becker, „The EU budget and the MFF between flexibility and unity“, in *Features and Challenges of the EU Budget: A Multidisciplinary Analysis*, ed. Luca Zamparini a Ubaldo Villani-Lubelli, (Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2019), 107.

²Peter Becker, „Lost in stagnation: the EU's next multiannual financial framework (2014–2020) and the power of the status quo“, *SWP Research Paper*. (Berlin: DEU, 2012).

Metodologií této práce je komparativní případová studie, podle knihy Petra Druláka *Jak zkoumat politiku*. Autor tuto metodologii definuje jako výzkum dvou nebo několika případů a jejich následná srovnávací analýza.³

Základním konceptem celé případové studie je fenomén evropské integrace v rámci teorie víceúrovňového vládnutí. Tuto teorii definuje Drulák a Kratochvíl jako teorii, která se zabývá povahou politického systému EU a rozhodovacích procesů uvnitř EU. „...Rozhodovací autorita je rozptýlena na několika teritoriálních úrovních – evropské, národní, regionální či místní.“⁴. V práci budu analyzovat schopnosti členských států realizovat své priority.

Zaměřím se na tyto otázky: jaké jsou předpoklady pro nalézání jednotného postupu, jaký postup byl zvolen, na kolik se státům V4 podařilo uplatnit své partikulární zájmy a jakou taktiku zvolily. Nalezení odpovědí na tyto otázky a jejich následná analýza, jsou nutným předpokladem pro komparaci víceletého finančního rámce 2014-2020 a 2021-2027.

Literatura, která je zásadní se zabývá rozpočtem Evropské unie, v práci používám dva hlavní tituly, které se zabývají tímto tématem. Prvním je kniha *Policy-making in the European Union*, kterou editovala Hellen Wallace a kol. Dalším pak kniha *Features and challenges of EU budget* editována Luca Zamparini a Ubaldo Villani-Lubelli, která se cíleně zaměřuje na principy, kterými se řídí přípravy a přijímání rozpočtu. Důležitým zdrojem o evropské politice Visegrádské skupiny je, kromě akademických článků, publikace Ladislava Cabady a Šárky Waisové a kol. *Bezpečnostní, zahraniční a evropská politika Visegrádské skupiny*. Dále v této práci používám data z oficiálních webových stránek Evropské komise, rady a parlamentu týkající se projednávání rozpočtu, případně oficiálních webových stránek Visegrádské skupiny, Polského institutu mezinárodních vztahů a Německého institutu pro mezinárodní a bezpečnostní záležitosti. Oficiální dokumenty jsou dostatečně informativní, ale postrádám v nich proces dosažení výsledků. Protože se jedná o oficiální stránky, lze jejich obsah hodnotit jako výběrový, ale relevantní zdroj informací. Například webové stránky Visegrádské čtyřky nepodávají ucelený obraz o dění uvnitř skupiny. Naopak kvalitní popis procesu přijímání závěrečných dokumentů nabízí práce Petera Beckera publikované Německým institutem pro

³Jan Karlas, „Komparativní případová studie“ In *Jak zkoumat politiku* (Praha: Portál, 2008), 62-89.

⁴Petr Drulák a Petr Kratochvíl (eds.), *Encyklopedie mezinárodních vztahů*, (Praha: Portál, 2009), 302.

mezinárodní a bezpečnostní záležitosti. V práci využívám také akademické články, které analyzují konkrétní témata týkající se rozpočtu EU a jednotlivých států V4.

V první části této práce se budu zabývat představením víceletého finančního rámce, jeho struktury a historie. Dále se zaměřím na Visegrádskou skupinu, její historii, strukturu a také na její vztah k Evropské unii a zájmy jednotlivých členských států V4 v rámci EU. Druhá část práce se pak věnuje samotné komparaci víceletých finančních rámců na období 2014–2020 a 2021–2027 a vlivu Visegrádské skupiny, případně jejich jednotlivých členů na jednání a rozhodování o těchto finančních rámcích.

1. Víceletý finanční rámec aneb dlouhodobý rozpočet Evropské Unie

Víceletý finanční rámec je jako závazný právní akt zakotven ve 312 článku Smlouvy o fungování EU (SFEU). Finanční rámec stanovuje výši ročních stropů prostředků určených na závazky a platby. Roční rozpočet EU musí být v souladu s finančním rámcem. Délka víceletého finančního rámce je minimálně 5 let.⁵ Zároveň finanční rámec stanovuje politické priority Evropské Unie.⁶ Návrh VFR předkládá Evropská komise. Rozhodnutí o přijetí VFR přijímá Rada jednomyslně po předchozím souhlasu Evropského parlamentu. Dle článku 312 SFEU jsou všechny instituce podílející se na tvorbě VFR, tedy Komise, Rada a Parlament, povinné přijímat veškerá opatření, která usnadní rozhodovací proces. Pokud dohoda o VFR není vyjednaná do konce předcházejícího finančního rámce, prodlouží se platnost stropů a dalších ustanovení podle posledního roku předcházejícího finančního rámce, dokud nebude přijat nový právní akt zabývající se VFR.⁷ Přestože víceletý finanční rámec limituje stupeň flexibility rozpočtu, zároveň také omezuje rozsah potenciálních konfliktů v rozhodovacím procesu pro jednotlivé roční rozpočty.⁸

⁵ Článek 312, Smlouva o fungování EU, *Úřední věstník Evropské unie* C 326/47, 26. října 2012.

⁶ Petr Fiala, Ondřej Krutílek a Markéta Pitrová, *Evropská unie*, (Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2018), 887.

⁷ Článek 312, Smlouva o fungování EU, *Úřední věstník Evropské unie* C 326/47, 26. října 2012.

⁸ Helen Wallace, Mark A. Pollack a Alasdair R. Young (eds.), *Policy-making in the European Union*, (Oxford: Oxford University Press, 2015), 227.

1.1 Struktura

Rozpočet EU musí být vyrovnaný, tzn. výdaje se musí rovnat příjmům. Pokud rozpočtové období končí deficitem, je deficit financován prostředky určenými na následující rozpočtový rok. Naopak případný přebytek je převeden na následující rozpočtové období.

Jednotlivé okruhy rozpočtu jsou stanoveny víceletým finančním rámcem. Ten také určuje maximální výši výdajů na jednotlivé okruhy, které představují priority na dané rozpočtové období.⁹

1.1.1 Příjmy

Evropský rozpočet je většinou financován vlastními zdroji, tedy odvody členských států. Dle Smlouvy o fungování EU musí být rozpočet vždy vyrovnaný, výdajová složka se proto musí rovnat té příjmové.¹⁰

Systém vlastních zdrojů byl vytvořen v roce 1970 rozhodnutím Rady, aby se financování Evropského Společenství stalo nezávislým na vládách jednotlivých zemí. Vlastní zdroje se dělí na několik typů. V rozhodnutí Rady z roku 1970 byly ukotveny dva typy vlastních zdrojů – tradiční vlastní zdroje a vlastní zdroj z DPH. Výběr tzv. tradičních vlastních zdrojů začal již v roce 1970, tvořeny jsou cly, zemědělskými poplatky a dávkami z cukru a izoglukózy. Státy si z tradičních vlastních zdrojů mohou ponechat 25 % na pokrytí nákladů na výběr.¹¹ Přestože vlastní zdroj z DPH byl součástí rozhodnutí Rady už v roce 1970, k jeho výběru došlo až o dekádu později, především kvůli nutnému sladění systémů DPH členských států.¹² Původně státy převáděly 1 % z DPH, v průběhu let se výše procentuálního podílu měnila. Aktuálně se je jednotná sazba uplatňovaná na harmonizovaný daňový základ 0,3 %, přitom je zdanitelný základ DPH omezen na 50 % hrubého národního důchodu. Vlastní příjem z DPH je často kritizován nejen kvůli jeho komplikovanému a neprůhlednému výpočtu, ale i pro jeho nerovnoměrné zatížení jednotlivých členských států.¹³ Oba výše zmíněné typy vlastních zdrojů

⁹Vera Milicevic, „Výdaje Unie“, Fakta a čísla o Evropské unii, Evropský Parlament <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/28/vydaje-unie> (staženo 5.2.2021).

¹⁰ „Systém financování rozpočtu EU“ Ministerstvo financí České republiky, naposledy upravené 14.1.2015 <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/hospodareni-eu/vicelety-financni-ramec/vicelety-financni-ramec-2014-2020-20232> (staženo 8.2.2021).

¹¹ od 1.1.2021

¹² Alix Delasnerie, „Příjmy Unie“, Fakta a čísla o Evropské unii, Evropský Parlament <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/27/prijmy-unie> (staženo 5.2.2021).

¹³ Fiala, *Evropská unie*, 893.

byly významným příjmem, jejich význam však klesá a v současnosti tvoří spíše minoritní část příjmů EU.

Vlastní zdroj z hrubého národního důchodu (HND), zavedený v roce 1988, představuje největší podíl příjmů z vlastních zdrojů. Přestože se původně mělo jednat pouze o doplňkový zdroj příjmů, pokud nestačí financování z ostatních vlastních zdrojů, jedná se o aktuálně nejvýznamnější zdroj příjmů. Založený je na výběru procentuálního podílu HND členských států, který se stanovuje jednou za rok při rozpočtovém procesu.¹⁴ Protože je tento zdroj původně doplňkový je nutné členské státy žádat o příslušné prostředky. Tento fakt ale popírá původní motiv vzniku systému vlastních zdrojů, a to autonomii rozpočtu.

Daně zaměstnanců EU, příjmy ze zemí mimo EU na určité programy a pokuty placené společnostmi, které porušují pravidla hospodářské soutěže patří mezi tzv. ostatní příjmy. Jako další příjem, i když ne s vysokým procentuálním podílem, figuruje zůstatek přenesený z předešlého roku, který vyplývá z nutné vyváženosti evropského rozpočtu.¹⁵

Systém vlastních zdrojů také opravuje rozpočtové nevyváženosti mezi příspěvky členských států prostřednictvím opravných mechanismů. Příkladem může být tzv. „úleva pro Spojené království“ (také „britský rabat“) schválená už v roce 1984, jejíž podstatou bylo snížení příspěvku Velké Británie o dvě třetiny rozdílu mezi příspěvkem VB do rozpočtu a výší prostředků získaných z rozpočtu EU. Mezi další státy se sníženým příspěvkem patří Německo, Nizozemsko, Rakousko a Švédsko.¹⁶

K 1. lednu 2021 byl Radou zaveden nový vlastní zdroj, který je založený na poplatku za nerecyklovaný plastový obalový odpad. Cílem tohoto zdroje je motivace členských států ke snížení spotřeby jednorázových obalů, k podpoře recyklace a oběhového hospodářství a tím i dodržování cílů evropské politiky v oblasti životního prostředí.¹⁷

Rada EU je od schválení Lisabonské smlouvy oprávněna vytvářet nové vlastní zdroje či rušit stávající. Tato rozhodnutí musí Rada přijmout zvláštním legislativním postupem, tedy

¹⁴ Delasnerie, „Příjmy Unie“

¹⁵ Ibid..

¹⁶ Ibid.

¹⁷ „Dlouhodobý rozpočet EU na období 2021–2027 a balíček opatření na podporu oživení“, Rozpočet EU, Rada Evropské Unie, <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/the-eu-budget/long-term-eu-budget-2021-2027/> (staženo 16.2.2021).

jednomyslně a po konzultaci s Parlamentem. Rozhodnutí musí dále ratifikovat členské státy EU.¹⁸

1.1.2 Výdaje

Víceletý finanční rámec určuje limity pro výdaje v jednotlivých okruzích rozpočtu, které reflektují aktuální priority EU. Výdaje rozpočtu navrhuje Komise, rozhodnutí je pak na Radě a Parlamentu. Majoritní část výdajů míří do oblasti společné zemědělské politiky. Mezi další oblasti výdajů EU patří ochrana životního prostředí, kohezní a regionální politika a zajištění bezpečnosti a stability nejen v EU ale i mimo ni.¹⁹

1.1.3 Zásady rozpočtu

Rozpočet Evropské unie musí být plněn a sestavován v souladu s níže uvedenými zásadami, které jsou definovány v Nařízení č. 966/2012 Evropského Parlamentu a Rady, kterým se stanoví finanční pravidla o souhrnném rozpočtu Unie a které ruší nařízení Rady č. 1605/2002. Vytváření a plnění rozpočtu musí být vykonáváno v souladu se zásadami jednotnosti, správnosti rozpočtu, ročního rozpočtu, vyrovnanosti rozpočtu, zúčtovací jednotky, obecnosti, specifikace, řádného finančního řízení a transparentnosti.

1.2 Historický kontext

Římskou smlouvou bylo v roce 1957 vytvořeno Evropské hospodářské společenství. Tato smlouva se zaměřila na sjednocení šesti rozdílných národních ekonomických oblastí, jehož cílem bylo následné vytvoření ještě užšího Společenství. Ekonomická integrace a politické cíle byly dva propojené cíle. Nicméně v této době se jednalo o poměrně úzké společenství šesti států, které byly ze socioekonomického pohledu poměrně homogenní. Římská smlouva zavedla odpovědnost Rady za schválení rozpočtu jednomyslným hlasováním, role Parlamentu a Komise byla omezena pouze na poradní funkci při přípravě rozpočtu. Přestože Římská smlouva již umožňovala financování rozpočtu pomocí vlastních zdrojů, byl rozpočet Společenství až do roku 1970 financován výhradně příspěvkem členských států.²⁰

¹⁸ „Decision on the system of own resources“, EU legislation, European Commission, https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/how-it-works/budget-law/legislation_en (staženo 16.2.2021).

¹⁹ Fiala, *Evropská unie*, 896.

²⁰ Luca Zamparini a Ubaldo Villani-Lubelli (eds.), *Features and Challenges of the EU Budget: A Multidisciplinary Analysis*, (Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2019), 15.

System vlastních zdrojů byl poprvé představen 22. dubna 1970, jako součást tzv. Lucemburské dohody, první rozpočtové smlouvy Společenství. Příjmy z vlastních zdrojů získalo Společenství k 1. lednu 1971. Jednalo se o cla, zemědělské dávky a příspěvky z DPH členských států maximálně do výše 1 %.²¹ Možnost financování prostřednictvím přímých příspěvků členských států zůstala nedotčena, nicméně došlo k poklesu jejího významu.²² Tato smlouva definitivně stanovila Radu, jako orgán rozhodující o rozpočtu, ale na rozdíl od Římské smlouvy, měla Rada při rozpočtovém řízení spolupracovat s Parlamentem, který mohl navrhnout změny, pokud neznamenal navýšení rozpočtu. Pro odmítnutí návrhů Parlamentu byla potřeba kvalifikovaná většina, v praxi to znamenalo, že Parlament měl možnost prosadit své návrhy za předpokladu, že si vyjednal podporu menšiny členských států. Lze tedy konstatovat, že Evropský Parlament postupně nabýval pravomoci týkající se rozpočtu. Současně ale došlo k omezení pravomocí Parlamentu tím, že výdaje byly rozděleny na dva celky, tzv. povinné a nepovinné, a Parlament mohl zasahovat výhradně do nepovinných výdajů, které však tvořily méně než 10 % rozpočtu. Povinné výdaje pramenily z cílů stanovených ve smlouvách, jednalo se tak především o zemědělskou politiku, kde měla své priority Francie, která souhlasila s parlamentní kontrolou rozpočtu výměnou za jeho rozdělení tak, aby nebyly ohroženy její priority.²³

Další smlouva zabývající se rozpočtem, byla podepsána v roce 1975 v Bruselu. Významně posílila pravomoci Parlamentu, který získal možnost zamítnout rozpočet jako celek. Byla také vytvořena rozpočtová kontrola, kterou prováděl Účetní dvůr Evropského společenství prostřednictvím každoročního auditu příjmů a výdajů.²⁴

Období mezi roky 1973 a 1988 lze charakterizovat jako období vyhrcovaných diskuzí o velikosti rozpočtu a distribuci kapitálu a také jako období institucionálních sporů mezi Evropským Parlamentem a Radou kvůli přijetí jednoletých rozpočtů.²⁵ Institucionální konflikty pramenily z obtížně slučitelných požadavků na rozpočet. Požadavky k zajištění zemědělských příjmů zainteresovaných států a nároky na posílení hospodářské soudržnosti stály proti sobě.²⁶

²¹ Fiala, *Evropská unie*, 873-874.

²² Zamparini, *Features and Challenges of the EU Budget: A Multidisciplinary Analysis*, 16.

²³ Fiala, *Evropská unie*, 873.

²⁴ *Ibid.* 874.

²⁵ Wallace, *Policy-making in the European Union*, 227.

²⁶ Fiala, *Evropská unie*, 879.

Konflikty při vytváření rozpočtu byly spojené s rozšířením Společenství, a tím i s výrazným nárůstem výdajů. Zároveň se vstupem Velké Británie do Společenství vyvstal problém finančních příspěvků VB, protože patřila mezi největší přispěvatele do rozpočtu, i přesto že se dle HDP jednalo spíše o chudší stát. Předpokladem pro řešení tohoto problému, bylo snížení finanční náročnosti zemědělské politiky. Na přechodné období proto Velká Británie získala zvláštní způsob kompenzace.²⁷ V průběhu 5 let ale k výraznému snížení financování zemědělství nedošlo. To vyvolalo další krizi na začátku 80. let a Velká Británie naléhala na řešení tohoto problému. Již v roce 1977 tzv. MacDougalova zpráva konstatovala, že objem evropského rozpočtu neodpovídá funkcím Společenství a jeho vnitřní struktura nereflektuje zájmy všech členských států.²⁸ Deset let trvající rozpory, které se týkaly velikosti britského příspěvku se podařilo ukončit až v roce 1984 na summitu ve Fointenableau. K dohodě o kompenzaci ve výši 2/3 britského příspěvku došlo výměnou za souhlas Velké Británie s navýšením příspěvku z DPH na 1,4 %.²⁹

1.2.1 Delorsův balík I

Stávající vlastní zdroje se staly nedostatečnými pro splnění všech závazků EHS. Bylo proto třeba navýšení příjmů rozpočtu. Jediným východiskem byla reforma financování EHS. V únoru 1987 byl Evropskou komisí představen dokument, tzv. „Delorsův balík I“, který se snažil řešit přetrvávající problémy Společenství právě reformou jeho financování.³⁰ „Delorsův balík I“ byl schválený Radou na pětileté období 1988-1992. Přijetí této první evropské finanční perspektivy lze považovat za zlomový okamžik. „Delorsův balík I“ znamenal začátek rozsáhlé politické a institucionální reformy v oblasti rozpočtu. Jako záruka dodržování zásad dohodnutých v rámci „Delorsova balíku I“ při přípravě a schvalování rozpočtu byla uzavřena v červenci 1988 interinstitucionální dohoda mezi Radou, Komisí a Parlamentem, jejíž cílem bylo zajistit konstruktivní jednání o rozpočtu.³¹ Tento víceletý finanční rámec vyvažoval příjmy a výdaje a znamenal důležitou reorientaci hlavních výdajových směrů. Podařilo se zastavit bobtnající výdaje směřující do zemědělství tím, že došlo k rozdělení rozpočtu na vícero kategorií a byly

²⁷ Ibid. 875.

²⁸ Ibid. 877.

²⁹ Zamparini, *Features and Challenges of the EU Budget: A Multidisciplinary Analysis*, 17.

³⁰ Ibid.

³¹ Fiala, *Evropská unie*, 881.

vytvořeny stropy pro výdaje v jednotlivých okruzích.³² Zároveň došlo i k omezení výdajů do zemědělství, jejichž růst nesměl přesáhnout 74% růstu HNP celého Společenství. V roce 1988 byl přijat také nový vlastní zdroj z hrubého národního produktu (od roku 2002 z hrubého národního důchodu), který byl založený na procentuálním příspěvku z HNP členských států. Právě vytvoření čtvrtého vlastního zdroje bylo nezbytné pro zajištění dostatku financí na politiku soudržnosti.³³ Rozpočet původně orientovaný na zemědělství byl tak přeměněn na rozpočet s důrazem na regionální politiku, který byl redistributivnější a méně zaměřený na zemědělskou politiku. Prosazení rozpočtových pravidel, a tím i reformy rozpočtu bylo úspěšné především díky představení balíku návrhů jako celku, ve kterém byly vyvažovány zájmy jednotlivých členů např. důraz na kohezní politiku nebo naopak omezení zemědělské politiky.³⁴

I přes rozpočtovou reformu byla zachována hlavní institucionální a distributivní struktura rozpočtu. Stejně tak zůstal požadavek jednomyslnosti. Delorsův balík I a všechny následující rozpočtové perspektivy požadovaly souhlas všech členských států. A právě veto nedovoluje zásah do již schválených zisků, jako byl např. britský rabat nebo francouzské požadavky na podporu zemědělství.³⁵

1.2.2 Delorsův balík II

Tzv. Delorsův balík II představoval finanční perspektivu Společenství pro roky 1993-1999. Přijatý byl v prosinci 1992 v Edinburghu. Přijetí balíku předcházela jednání, která probíhala v komplikované situaci přijímání Smlouvy o EU. Delorsův balík II pokračoval v důrazu na politiku soudržnosti, potvrdil dřívější systém vlastních zdrojů a posílil váhu HNP. Došlo k celkovému navýšení rozpočtu na 1,27 % HNP Evropské unie. Naopak byl snížen podíl zdroje z DPH zpět na 1 % kvůli nerovnoměrnému zatížení jednotlivých členských států. Byly také zachovány opravné mechanismy pro Velkou Británii, které byly přijaty v roce 1984.³⁶

³² Wallace, *Policy-making in the European Union*, 229.

³³ Fiala, *Evropská unie*, 880.

³⁴ Ibid. 881.

³⁵ Wallace, *Policy-making in the European Union*, 230.

³⁶ Zamparini, *Features and Challenges of the EU Budget: A Multidisciplinary Analysis*, 18.

1.2.3 Agenda 2000

Agenda 2000 neboli finanční perspektiva na roky 2000–2006 byla přijata po dvouletém jednání v roce 1999.³⁷ Tato perspektiva představuje možnosti vývoje EU na začátku nového milénia. Mezi cíle Agendy 2000 patřil rozvoj politik společenství, vzhledem k výzvám, které nastolilo rozšíření EU, navržení institucionální reformy Smluv a potřeba nastínit další výhledy evropských politik v rozšířené Unii. Agenda 2000 stanovila, že pro zvládnutí rozšíření EU je nezbytný rozvoj vnitřních politik EU, institucionálních reforem, a pokračující zemědělská reforma.³⁸ Pro podporu zemí kandidujících do EU byla vytvořena nová výdajová kategorie.³⁹ Podíl rozpočtu 1,27 % HNP EU zůstal zachován. Agenda 2000 pokračovala ve snižování podílu z vlastního zdroje z DPH a stejně jako předchozí perspektiva zachovávala i britské kompenzace.⁴⁰

1.2.4 Finanční perspektiva 2007-2013

Finanční perspektiva na roky 2007–2013 byla přijata Radou v prosinci 2005. K jednáním o dlouhodobém rozpočtu poprvé zasedly také nově přijaté státy. Vzhledem k značnému rozšíření EU nebyla jednání o rozpočtu jednoduchá. Zatímco čistí plátcí se snažili alespoň o udržení stávající výše výdajů, čistí příjemci prosazovali význam ekonomické a sociální koheze. Výdaje do regionální politiky se staly předmětem sporu mezi „starými“ (např. Španělsko, Portugalsko) a „novými“ příjemci. Zatímco se staré státy obávaly přerušení finančních toků a požadovaly kompenzace, nové státy nechtěly riskovat snížení výdajů právě kvůli kompenzacím pro tzv. staré státy. Vzhledem k těmto rozporům zbylo málo prostoru pro nové výdajové kategorie např. inovace a technologie.⁴¹

V rámci této perspektivy proběhla vnitřní reorganizace výdajů, jejíž součástí bylo snížení výdajů do zemědělství. Opravné mechanismy pro Velkou Británii zůstaly zachovány. Strop ročních rozpočtů byl snížen na 1,24 % HND EU.⁴²

³⁷ Ibid. 19.

³⁸ Wallace, *Policy-making in the European Union*, 232.

³⁹ Zamparini, *Features and Challenges of the EU Budget: A Multidisciplinary Analysis*, 20.

⁴⁰ Fiala, *Evropská unie*, 885.

⁴¹ Wallace, *Policy-making in the European Union*, 233.

⁴² Fiala, *Evropská unie*, 885.

2. Visegrádská skupina

Visegrádská skupina byla ustavena 15. února 1991 podepsáním „Deklarace o spolupráci České a Slovenské Federativní republiky, Polské republiky a Maďarské republiky na cestě evropské integrace“ představiteli zúčastněných států – Václavem Havlem, Lechem Wałęsou a Józsefem Antallm. Cílem byla spolupráce při odstraňování všech existujících zbytků totalitních režimů a kooperace při integraci jednotlivých států do struktur Severoatlantické aliance a Evropské unie. Nutnými prostředky k dosažení tohoto cíle bylo vytvoření demokratického politického systému a tržní ekonomiky. Právě blízkost cílů mezi jednotlivými státy přispěla k rozvoji spolupráce a tím i k vytvoření celé Visegrádské skupiny, jejíž označení začalo být používáno v počátku spolupráce s odkazem na historické souvislosti.⁴³ Další možnou interpretací důvodu vytvoření Visegrádu, je snaha států, aby působily jako rovnocenní partneři, kteří mohou přispět k rozvoji evropské spolupráce.

2.1 Historie

Přestože v prvních letech od založení se Visegrádská skupina podílela na procesu integrace do NATO a EU, už v roce 1992 začala spolupráce váznout. Objevila se kritika z české strany (především Václava Klause) hovořící mj. o neschopnosti Visegrádského uskupení převést deklarované směřování v reálné pokroky při sblížování jednotlivých států. Kvůli nejistě budoucnosti Československa a z toho vyplývající rozdílné představě následnických států o začlenění se do EU, bylo v rámci EU rozhodnuto o individuální integraci států do jejich struktur. Následné rozdělení Československa na Českou a Slovenskou republiku ještě oslabilo spolupráci v rámci Visegrádské skupiny, především z důvodu soustředění se jednotlivých států na vlastní vnitřní problémy. Svou roli ale hrály také zostřující se spory mezi slovenskou a maďarskou stranou, v otázce maďarské národnostní menšiny na území Slovenska a ve své době kontroverzního dokončení vodního díla Gabčíkovo – Nagymaros.⁴⁴

Na efektivitu spolupráce v rámci V4 měl vliv i vnitropolitický vývoj jednotlivých států. Česká zahraniční politika se v letech 1993-1997 orientovala na rozvoj bilaterálních vztahů mezi sousedy a na individuální začlenění do evropských struktur. Zvrat v českém postoji k V4 nastal

⁴³ *Visegrad Declaration 1991*, <http://www.visegradgroup.eu/documents/visegrad-declarations> (staženo 20. 4. 2020).

⁴⁴ Jiří Vykoukal a kol, *Visegrád: Možnosti a meze středoevropské spolupráce*, (Praha: Dokořán, 2003), 133-142.

po volbách v roce 1997, kdy byla českou vládou zdůrazněna nutnost opětovné úzké spolupráce mezi členy V4.⁴⁵ Byla zdůrazněna nutnost opětovné úzké spolupráce mezi zeměmi Visegrádské skupiny, odůvodněna tím, že se tyto země potýkají se stejnými problémy ve vztahu k NATO a k EU. Spolupráce na politické úrovni byla obnovena v říjnu roku 1998 v Budapešti. Státy společně deklarovaly návrat k cílům Visegrádské deklarace z roku 1991, tedy ekonomickou a politickou spolupráci, spolupráci při vstupu do mezinárodních struktur, ale také kooperaci v kultuře, vzdělávání a v sociální oblasti.⁴⁶

V březnu 1999 vstoupilo Česko, Maďarsko a Polsko do NATO. Přestože Slovensko do Aliance v roce 1999 nevstoupilo, zbylí členové Visegrádské skupiny si uvědomovali nutnost přítomnosti Slovenska v NATO a EU, aby byla zachována přibližně stejná míra integrace v rámci V4. Proto podporovali Slovenský vstup do NATO a EU při všech oficiálních příležitostech.⁴⁷

Na květnovém bratislavském summitu premiérů v roce 1999 bylo dohodnuto obnovení každoročního setkávání premiérů. Zároveň byla zdůrazněna podpora Slovenska pro vstup do struktur NATO i EU. Státy V4 se shodly na nutnosti praktické spolupráce v oblasti kultury, vědy a vzdělání. Proto byl vytvořen Mezinárodní visegrádský fond přispívající aktivity nevládních organizací či jednotlivců v těchto oblastech. Státy V4 deklarovaly prohloubení spolupráce při plnění kritérií pro přijetí do EU v oblasti spravedlnosti a vnitřních záležitostí států, která spočívala ve stejném postupu při potírání ilegální migrace, nezákonného držení drog a zbraní, a také při boji s mezinárodním zločinem a terorismem.⁴⁸

Po bratislavském summitu pokračovaly schůzky mezi premiéry Visegrádských zemí a ostatních států, které potvrzovaly smysl existence této skupiny v rámci integrace do evropského prostoru. Tato setkání vyústila v užší spolupráci států V4 s Rakouskem a Slovinskem. V roce 2001 byl přijat rakouský návrh na vznik „regionálního partnerství“, které je někdy popisováno jako formát V4 + 2. Později byl zrealizován program V4+, jehož cílem je spolupráce mezi

⁴⁵ Adam Michnik, ed. *The Visegrad Group: A Central European Constellation: Publication On The Occasion Of The 15Th Anniversary Of The Visegrad Group*, (Bratislava: International Visegrad Fund, 2006), 14.

⁴⁶ Vykoukal, *Visegrád: Možnosti a meze středoevropské spolupráce*, 146-148.

⁴⁷ Ibid. 150.

⁴⁸ Michnik, *The Visegrad Group: A Central European Constellation: Publication On The Occasion Of The 15Th Anniversary Of The Visegrad Group: Joint statement on the occasion of the meeting of the prime ministers of the visegrad countries*.

dalšími státy střední a východní Evropy. Přestože si byly jednotlivé státy vědomy významu Visegrádské skupiny, přetrvávaly mezi nimi rozpory v některých oblastech.⁴⁹

Po přijetí států Visegrádu do Evropské unie v roce 2004, bylo svoláno jednání jejich představitelů v Kroměříži (i zde by se nabízela symbolická souvislost s Říšským sněmem v Kroměříži v roce 1848) s programem projednání budoucnosti Visegrádské skupiny po naplnění jejích hlavních cílů, jimiž byl vstup států do struktur NATO a EU. Výsledkem jednání byl podpis další Visegrádské deklarace (také Kroměřížské deklarace). Vstup do struktur EU a NATO státům otevřel možnosti hlubší spolupráce v otázkách společného zájmu. Země se i nadále soustředí na posílení regionu střední Evropy skrze regionální aktivity a iniciativy založené na konkrétních projektech. Státy vyjadřují svou ochotu pomoci s integračním procesem do Evropské unie i dalším státům Evropy. V této deklaraci se také otevírá možnost spolupráce nejen s nejbližšími sousedními státy, ale i se státy třetích zemí a mezinárodními organizacemi.⁵⁰ Přes zřejmou důležitost této deklarace, lze namítnout, že Visegrádské skupině chyběl tak významný cíl, jako byl vstup do Evropské unie, který by všechny státy spojoval.

I po vstupu států V4 do Evropské unie se projevovaly různé pohledy jednotlivých států, které nadále formovaly skupinu. Václav Klaus, po vstupu států V4 do EU, toto uskupení podpořil jako zájmovou koalici v rámci EU.⁵¹ Jako příklady rozporů mezi nimi lze uvést přístup k Lisabonské smlouvě nebo k nezávislosti Kosova. Lisabonská smlouva, mimo jiné změnila způsob hlasování, který zvýhodňoval lidnatější státy. Přijetí této smlouvy bylo velmi kontroverzní, v případě nesouhlasu dokonce docházelo k vynucení opakování referenda (Irsko). Nejvýraznějším představitelem odpůrců Lisabonské smlouvy byl tehdejší prezident ČR Václav Klaus, který podepsal tuto smlouvu až po nátlaku celé politické reprezentace a Ústavního soudu ČR. Důsledek Lisabonské smlouvy – většinové hlasování, může být korigován právě stanoviskem V4, ale i tak je potřeba získat podporu několika dalších, byť méně významných členů EU. Podobným sporným bodem je problematika nezávislosti Kosova. Zatímco Česká republika, Maďarsko i Polsko uznávají Kosovo jako suverénní stát, Slovensko

⁴⁹ Vykoukal, *Visegrád: Možnosti a meze středoevropské spolupráce*, 151.

⁵⁰ *Visegrad declaration 2004*, <http://www.visegradgroup.eu/documents/visegrad-declarations/visegrad-declaration-110412-1> (staženo 20.4.2020).

⁵¹ Jiří Weigl, „O budoucnost V4 se nebojme“, Václav Klaus, 2. října 2006 <https://www.klaus.cz/clanky/959> (staženo 28.4.2021).

uznání odmítlo.⁵² Nicméně spolupráce v rámci V4 i přes neshody v některých otázkách pokračovala. V roce 2009, během polského předsednictví V4 a českého předsednictví v Radě EU byla ustanovena politika Východního partnerství v rámci Evropské politiky sousedství. Tato strategie je zaměřena na šest východoevropských zemí – Ukrajinu, Moldavsko, Gruzii, Bělorusko, Ázerbájdžán a Arménii. Jejím cílem je posílit spolupráci s těmito východními zeměmi, napomoci v rozvoji demokracie a celkově podpořit sblížení jednotlivých států s EU, a tím umožnit těmto státům i případný vstup do Evropské unie.⁵³ Záměrem Visegrádské skupiny bylo sblížení se státy Východního partnerství. I vzhledem ke každoročním schůzkám představitelů zemí Visegrádu s představiteli států Východního partnerství lze konstatovat, že se Visegrádu daří tento cíl naplňovat. Další důležitou událostí bylo setkání ministrů zahraničních věcí V4 na začátku října 2009 v Budapešti, na kterém byla dohodnuta podpora integrace zemí Západního Balkánu do evropských struktur. Byla zde vyjádřena připravenost států V4 prosazovat integraci zemí Západního Balkánu prostřednictvím předsednictví států v Radě EU.⁵⁴ Zároveň státy V4 deklarovaly svou podporu Západnímu Balkánu při splňování požadavků Evropské unie. I když je deklarace pouze vyjádřením úmyslu a není právně závazná, je jistým vyjádřením směřované zahraniční politiky jednotlivých států V4. Visegrádská skupina navázala spolupráci i s dalšími státy mimo Evropu, například s Japonskem, Izraelem nebo Egyptem.⁵⁵

2.2 Struktura

Visegrádská skupina nemá vytvořenou žádnou institucionalizovanou strukturu. Je založena pouze na pravidelných setkáních představitelů jednotlivých členů na různých úrovních. Oficiální summity se konají každoročně na úrovni setkání předsedů vlád jednotlivých zemí. Kromě těchto setkání každoročně jedna ze zemí předsedá Visegrádské skupině. Předsedající stát navrhuje program a priority, na jejichž základě budou svolávány schůzky s experty. Tento stát získává možnost ovlivňovat směřování skupiny a její priority na další rok včetně zahraniční politiky V4 nejen vůči EU, toto je ovšem podmíněno souhlasem předsedů vlád všech členů na

⁵² Břetislav Dančák, ed. *Two Decades Of Visegrad Cooperation: Selected V4 Bibliography*, (Bratislava: International Visegrad Fund, 2011), 24.

⁵³ *Východní partnerství*, Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_evrope/vychodni_partnerstvi/index.html, (staženo 24.4.2020).

⁵⁴ *Meeting of Ministers of Foreign Affairs of the Visegrad Group countries, Budapest (HU)* <http://www.visegradgroup.eu/2009/the-visegrad-group> (staženo 24. 4.2020).

⁵⁵ Dančák, *Two Decades Of Visegrad Cooperation: Selected V4 Bibliography*, 31.

každoročním summitu. Předsednictví trvá jeden rok, státy si jej předávají na přelomu června a července.⁵⁶ Vzhledem ke struktuře lze konstatovat, že V4 funguje jako nezávazná platforma určená k diskusi a hledání společné shody. Zároveň tato neformálnost zajišťuje státům možnost korigovat své závazky k Visegrádské skupině.

2.3 Mezinárodní visegrádský fond

Jedinou organizací, která je založená Visegradskou skupinou je Mezinárodní visegrádský fond se sídlem v Bratislavě, založený v roce 2000. Smyslem je finanční podpora kultury, vědy, výzkumu, vzdělání, turismu a přeshraniční spolupráce. Fond hraje také významnou roli při rozvoji spolupráce mezi ostatními státy Evropy, zejména se státy Západního Balkánu a Východního partnerství.⁵⁷ Činnost fondu je financována zejména rovnými příspěvky členských států.⁵⁸

2.4 Visegrádská skupina a EU

Myšlenka Visegrádské spolupráce byla již od počátku neodmyslitelně spojena s Evropskou unií, respektive se snahou o úplnou integraci do EU. Proto znamenal vstup visegrádských států do EU ztrátu významného cíle, který všechny členské státy V4 spojoval. Vstup do Evropské unie ale umožnil jednotlivým státům spolupráci dále rozvíjet zejména v oblastech, které navazovaly na začlenění do EU. Mezi lety 2009–2016, prostřednictvím předsednictví členů V4 v Radě EU, získala Visegrádská skupina možnost se výrazněji podílet na evropské politice a realizovat své zájmy. Už v roce 2010 byla zahájena činnost tzv. mini-summitů V4, které pravidelně probíhají před jednáními EU a slouží ke koordinaci společných postojů v rámci V4.⁵⁹

Prolínání cílů a zájmových témat bylo charakteristické pro předsednictví České republiky, Maďarska a Polska v Radě EU, v roce 2009 a 2011. Nejvýznamnějšími tématy byla energetika

⁵⁶ „The Structure of Visegrad Cooperation“, Visegrad group, <http://www.visegradgroup.eu/about/aims-and-structure> (staženo 24. 4. 2020).

⁵⁷ *Agreement concerning the establishment of the International Visegrad Fund*, Statute of the International Visegrad Fund, Oficiální stránka Mezinárodního visegrádského fondu, https://s3.eu-central-1.amazonaws.com/uploads.mangoweb.org/shared-prod/visegradfund.org/uploads/2018/12/IVF_statute.pdf (staženo 21.4. 2020).

⁵⁸ Visegrad Fund, Oficiální stránka Mezinárodního visegrádského fondu <https://www.visegradfund.org/about-us/the-fund/> (staženo 21.4.2020).

⁵⁹ Ladislav Cabada, Šárka Waisová a kol., *Bezpečnostní, Zahraniční a Evropská Politika Visegrádské Skupiny*, (Praha: Togga, 2018), 168.

(významná především z hlediska zajištění energetické nezávislosti evropských států na hlavním dodavateli energií – Rusku), řešení následků ekonomické krize a rozvíjení vztahů se sousedními státy. Rozvíjení vztahů se sousedními zeměmi se stalo klíčovým. Vznikly dvě prioritní oblasti pro celou Visegrádskou skupinu – Západní Balkán a Východní partnerství. Přestože se i v tomto období projevovaly rozdíly v přístupu jednotlivých členských zemí V4 v prosazování svých zájmů na evropské úrovni (např. proruská energetická politika Maďarska vs. protiruská energetická politika ostatních států⁶⁰), lze konstatovat, že v období českého, maďarského a polského předsednictví EU se i politika V4 zaměřila na problematiku energetické nezávislosti Evropy a prohlubování vztahů se svými sousedy. Státům se tak V4 podařilo *de facto* formovat politiku EU na základě vlastních priorit. Významnou roli při předsednictvích sehrály i již zmíněné mini summity. Fungovaly jako regionální platforma, která umožnila členům V4 sladit své postoje a někdy i zmírnit rétoriku jednotlivých členů před summitu EU. Vztahy států Visegrádu byly v období po roce 2011 ovlivněny krizemi, které v Evropě probíhaly.

Členové V4 zaujaly odlišný postoj ke krizi na Ukrajině, který vyvolal pochybnosti o budoucí spolupráci států V4. Zatímco historicky protiruské Polsko prosazovalo od samého začátku krize užití sankcí proti Rusku, ostatní země Visegrádu se zachovaly spíše zdrženlivě. Znepokojení působila nejen obava z výrazného zhoršení vztahů mezi EU a Ruskem, ale také obava z vlivu sankcí na jejich národní ekonomiky.⁶¹

V roce 2015 pak následovala uprchlická krize, z níž pramenil největší konflikt mezi státy V4 a EU. V4 se s EU neshodla na způsobu řešení probíhající migrační krize.

Slovenské předsednictví Radě EU v roce 2016 i jeho program již byl poznamenán ekonomickou i migrační krizí. Prioritami Slovenska, stejně jako celé Visegrádské skupiny, v této době, byla hospodářsky silná Evropa, moderní jednotný trh a udržitelná migrační a azylová politika. Ale už na počátku svého předsednictví se Slovensko muselo vypořádat s tématy vrcholící migrační krize a Brexitu.

⁶⁰ Ibid. 181.

⁶¹ Jakub Groszkowski, "The V4 and the EU," *International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs* 27, č. 1–2 (2018): 5.

2.4.1 Postoj V4 k budoucnosti EU

Státy Visegrádské skupiny deklarovaly svoje představy o budoucnosti Evropské unie ve dvou prohlášeních v roce 2018. Z těchto prohlášení vyplývá i hlavní cíl V4, kterým je zachování úspěšných projektů EU (např. Schengenský prostor, jednotný trh EU). Dlouhodobým cílem Visegrádu je pomoc státům Západního Balkánu se snahami o začlenění do Evropské unie a státům Východního partnerství na cestě za zavedením evropských standardů. Prohlubování integrace visegrádských zemí v EU je také deklarovanou prioritou, ale je otázkou, zda se jedná o skutečný cíl, nikoli o pouhou deklaraci, například vzhledem k postoji některých členů V4 k eurozóně.

Představitelé V4 věří, že pro silnou unii je nezbytné mít dostatečně silné národní státy, o které se unie může opřít. EU by měla respektovat odlišnost jednotlivých členů a zároveň jim ponechat možnost samostatně rozhodovat o vnitřních reformách.⁶² Zde lze namítnout, že některé reformy, které nejsou v souladu s principy EU by mohly vést k úpadku evropských demokratických standardů a tím i k úpadku celé EU ve smyslu její současné existence. Podle Visegrádské skupiny je třeba nalézt shodu v řešení migrační politiky na úrovni EU, jejímž hlavním cílem by měla být snaha o řešení problému a případných krizí v zemích původu migrantů.

Přestože se podle společných prohlášení V4 může zdát, že se státy zcela shodly na svém přístupu k budoucnosti EU, nebývá to pravidlem. Postoje jednotlivých členů V4 se občas do jisté míry liší a ve svém přístupu k EU a její budoucnosti nejsou sjednoceny. Příkladem mohou být různá rozhodnutí a stanoviska zemí V4 k jednotlivým politikám Evropské unie nebo k míře integrace do EU.⁶³ Zároveň Maďarsko i Polsko jsou proti německé dominanci v EU, a tento odpor ještě zesílil po vystoupení Velké Británie z Evropské unie. V rámci V4 se oba státy snaží získat k podobným postojům i Slovensko a Českou republiku. To se jim nicméně nedaří, protože jak Česká republika, tak i Slovensko upřednostňují mírnější rétoriku. Visegrádská

⁶² „V4 Statement on the Future of Europe“, Visegrad group, <http://www.visegradgroup.eu/calendar/2018/v4-statement-on-the> (staženo 26. 4. 2020).

⁶³Groszkowski, “The V4 and the EU,”7.

skupina pro ně zůstává regionální platformou, která není zaměřena proti nějakému státu či organizaci.⁶⁴

2.4.2 Národní a ekonomická specifika států V4

Přestože státy Visegrádské skupiny sdílí společnou historickou zkušenost, i dosažený původní cíl, kterým bylo členství ve strukturách NATO a EU, existuje určitá divergence mezi zájmy jednotlivých členských států Visegrádu. To, že tyto státy v rámci EU často nejednají loajálně vůči koalici V4 a připojují se k jiným koalicím, snižuje jejich možnosti vlivu na rozhodování v EU a tím i na formování evropské politiky, a prosazování vlastních priorit na půdě EU. Neopomenutelným problémem je rozdílná síla jednotlivých členů s ohledem na počet obyvatel. Z toho vyplývá dlouhodobé sebevnímání Polska jako regionální mocnosti. Tento polský postoj vzbuzuje nedůvěru ostatních zemí, je vnímán jako polská snaha posílit svoje postavení a priority prostřednictvím Visegrádské skupiny, nikoli jako snaha Polska podpořit dosažení společně vytyčených cílů, tak jak to vyplývá z cílů skupiny.⁶⁵ Zároveň je zde přítomné soupeření o vedoucí pozici v rámci V4 mezi Českou republikou, Polskem a Maďarskem.⁶⁶ Postavení Visegrádské skupiny v EU může být v současnosti ovlivněno polskou reformou justice a maďarskými neliberálními reformami.⁶⁷ Článek 7 smlouvy o Evropské unii umožňuje EU zbavit stát hlasovacího práva (případně pozastavit všechna práva členského státu), který dlouhodobě nenaplnuje evropské hodnoty. V prosinci 2017 byl tento článek aktivován proti Polsku a v září roku 2018 proti Maďarsku. V případě, že skutečně dojde k pozastavení práv Polska a Maďarska v EU, Visegrádská skupina ztratí svůj vliv v EU, a tím dojde k celkovému oslabení skupiny.⁶⁸

⁶⁴Milan Nič, “The Visegrád Group in the EU: 2016 as a Turning-Point?”, *European View* 15, no. 2 (2016): 286 <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=edssjs&AN=edssjs.EF3CA06C&lang=cs&site=eds-live&scope=site> (staženo 24.4.2020)..

⁶⁵Patryk Kugiel, “The Development Cooperation Policies of Visegrad Countries—An Unrealised Potential”, *The Polish Quarterly of International Affairs*, no. 4 (2012): 115. <http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=2&sid=59491ebf-31d3-48bb-8475-d395839bc26d%40pdc-v-sessmgr01> (staženo 25.4.2020).

⁶⁶Cabada, *Bezpečnostní, Zahraniční a Evropská Politika Visegrádské Skupiny*, 223.

⁶⁷Ibid. 287.

⁶⁸Hilary Appel, “Can the EU Stop Eastern Europe’s Illiberal Turn?,” *Critical Review* 1 (2019): 1 <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=edswss&AN=000483801600001&lang=cs&site=eds-live&scope=site> (staženo 25. 4. 2020).

V oblasti ochrany životního prostředí, lze zejména v energetice nalézt odlišnosti v orientaci na užití fosilních paliv. Na rozdíl od Polska, kde je 80% elektrické energie vyráběno z fosilních paliv, zbylé státy V4 se snaží svou závislost na fosilních palivech redukovat v rámci politiky ochrany klimatu EU.

Všechny státy V4 jsou čistými příjemci peněz z EU. Nejvíce prostředků čerpají skrze kohezní a zemědělskou politiku EU.

Česká republika

Česká republika patří ve svých postojích k umírněnějším státům V4, přestože například v otázce migrace volí radikálnější rétoriku. V ostatních politikách lze pozorovat snahu o umírněnost, tak aby nedošlo k poškození vlastních zájmů. Jedná se například o postoj k Rusku během krize na Ukrajině, kdy ČR (spolu se Slovenskem) nezaujala razantnější postoj z obavy o své ekonomické zájmy.

Česko je čistým příjemcem prostředků z EU. Její čistá pozice v roce 2018 byla 2,385 milionů eur. Celkové finanční prostředky získané od EU byly v roce 2018 ve výši 4,123 milionů eur, což jsou přibližně 2,1 % českého HDP. V roce 2018 ČR přispěla do EU 1,720 milionů eur, které tvořily 0,88 % HDP.⁶⁹ Z celkového množství prostředků v roce 2018 mířilo 70,4 % do prvního okruhu rozpočtu. Inteligentní růst podporující začlenění představuje právě kohezní politiku, která je zásadní pro všechny státy V4. Druhým okruhem rozpočtu je udržitelný růst zaměřený na přírodní zdroje. V tomto okruhu bylo v roce 2018 pro Českou republiku vyčleněno 1,184 milionů eur, což je 28,7 % celkových příjmů ČR z Evropské unie.⁷⁰

Polsko

Polsko se od ostatních členů V4 liší svým radikálním odporem k Rusku, který pramení i z polské specifické historické zkušenosti. Vzhledem ke své rozloze i počtu obyvatel, má Polsko ambice být významnou regionální mocností. Co se týká prostředků EU, Polsko je největším čistým příjemcem finančních prostředků z EU, konkrétně to bylo 16,350 milionů eur v roce 2018 z nichž 71,8 % jde na ekonomickou, sociální a teritoriální kohezi a 27 % na zemědělskou

⁶⁹ „Česko“, Základní informace o EU, Evropská unie, https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/czechia_cs (staženo 18.2.2021).

⁷⁰ „EU expenditure and revenue 2014-2020“, DG budget data, European Commission, https://ec.europa.eu/budget/graphs/revenue_expenditure.html (staženo 28.2.2021).

politiku.⁷¹ Čistá pozice, tedy rozdíl mezi příspěvky do EU a příjmy z EU, Polska je s 12, 335 milionů eur nevyšší v EU. V postoji k budoucnosti EU se Polsko přiklání, stejně jako Maďarsko a ČR, k vícerychlostní integraci. Další integrace by tak měla probíhat pouze dokud je přijatelná pro členské státy, které se jí účastní.⁷²

Maďarsko

Maďarsko je oproti ostatním partnerům výrazně proruské. To ovlivňuje nejen jeho postoje ke krizi na Ukrajině, ale i k otázce energetické bezpečnosti v Evropě. Maďarsko je, stejně jako ostatní státy V4, čistým příjemcem peněz z EU. Jeho čistá pozice byla v roce 2018, po Polsku, druhá nejvyšší v EU, i když oproti Polsku s podstatně nižší částkou, 5, 2 miliony eur⁷³. Celkové příjmy Maďarska z EU byly v roce 2018 ve výši 6,298 milionů eur, což bylo 4,97 % maďarského HDP. Příspěvek do EU tvořil 0,85 % maďarského HDP, konkrétně 1, 076 milionů eur.⁷⁴ 72 % prostředků z EU bylo určeno na kohezní politiku. Maďarsko je tak po Polsku druhým největším příjemcem v kohezní politice. Na zemědělskou politiku bylo určeno 1,715 milionů eur, 27 % z celkových příjmů z EU.⁷⁵

Slovensko

Slovensko je od ostatních států V4 odlišné svou výrazně proevropskou politikou, snaží se o co nejbližší integraci v EU, příkladem může být jeho členství v eurozóně, jako jediného státu z V4.⁷⁶ Čistá pozice vůči EU byla v roce 2018 výši 1,682 milionu eur nejnižší ze členů Visegrádské skupiny⁷⁷. Slovenský příspěvek do rozpočtu EU činí 0,764 milionu eur (0,86 % HDP), jeho příjmy z EU pak 2,457 milionu eur (2,78 % HDP). Tyto finanční prostředky opět směřují především na kohezní a zemědělskou politiku.⁷⁸

⁷¹ Ibid.

⁷² Groszkowski, "The V4 and the EU," 8.

⁷³ „Operating budgetary balance“, DG budget data, European Commission, https://ec.europa.eu/budget/graphs/revenue_expenditure.html (staženo 28.2.2021).

⁷⁴ „Maďarsko“, Základní informace o EU, Evropská unie, https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/hungary_cs (staženo 18.2.2021).

⁷⁵ „EU expenditure and revenue 2014-2020“, European Commission, https://ec.europa.eu/budget/graphs/revenue_expenditure.html (staženo 28.2.2021).

⁷⁶ Groszkowski, "The V4 and the EU," 12.

⁷⁷ „Operating budgetary balance“, European Commission, https://ec.europa.eu/budget/graphs/revenue_expenditure.html (staženo 28.2.2021).

⁷⁸ „Slovensko“, Základní informace o EU, Evropská unie, https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/slovakia_cs (staženo 18.2.2021).

3. Vliv členských států na VFR

Členské státy Evropské unie mají možnost ovlivňovat jednání o víceletém finančním rámci. Vzhledem k tomu, že k přijetí rozhodnutí o VFR je nutný jednomyslný souhlas všech členských států, je veto pro členské státy zásadní, i když ne jedinou, možností, jak se prosazovat své zájmy v rámci evropského rozpočtu. V této kapitole se ještě zaměřím na vliv předsednictví v Radě EU na rozpočtová jednání a také na princip kondicionality, který byl součástí návrhu VFR 2021. Vzhledem k tomu, že Evropský parlament má možnost dohodu mezi členskými státy vetovat, mají státy V4 možnost ovlivnit víceletý finanční rámec ještě hlasováním v Parlamentu, ale je snazší užít prostředku veta na úrovni Evropské rady.⁷⁹

3.1 Veto

Vzhledem k počtu členských států EU, lze konstatovat, že princip jednomyslnosti, při rozhodování o finančním rámci, jednání spíše komplikuje. Nicméně se jedná o důležitou možnost členských států, která napomáhá snaze jednotlivých představitelů maximalizovat národní zisky, a tedy napomáhá prosazování národních zájmů na evropské úrovni. Nalezení konsenzu představuje politický závěr jednacího procesu mezi členskými státy. Po posouzení návrhu Evropské komise a vyjádření názorů mezi členskými státy se jednání o rozpočtu zaměřují na konkrétní oblasti evropských politik. Povaha rozhovorů je určena mnohostrannými jednáními o legislativních balíčcích, tj. že nic není dohodnuto, dokud nejsou pokryty všechny oblasti jednání. Z tohoto důvodu se nakonec různé části jednání spojí v tzv. „*negotiation box*“, který slouží jako základ pro další vyjednávání. V dohodách, jako je právě VFR, které se přijímají jako jednotný balík, je podpora celkového kompromisu často podmíněna sliby kompenzací pro jednotlivé členské státy.⁸⁰

3.2 Předsednictví v Radě EU

Přestože možnost navrhnout rozpočet má výhradně Evropská komise, vlády členských států mají možnost prostřednictvím předsednictví v Radě EU iniciovat návrhy a stanovovat agendu. Předsednictví v Radě EU je důležitou součástí vyjednávací síly členských států. Denis Aksoy

⁷⁹ Paweł Tokarski, „The New EU Multiannual Financial Framework in the Shadow of the Eurozone Crisis“, Bulletin No. 113 (446) (Warsaw: PISM, December 3, 2012), 854 https://pism.pl/publications/The_New_EU_Multiannual_Financial_Framework_in_the_Shadow_of_the_Eurozone_Crisis (staženo 30.3. 2021).

⁸⁰ Peter Becker, „Lost in stagnation: the EU's next multiannual financial framework (2014–2020) and the power of the status quo“, SWP Research Paper. (Berlin: DEU, 2012), 9-11.

ve své publikaci zkoumá vliv předsednictví v Radě EU na výši prostředků přidělených Evropskou unií členským státům. Stát, který předsedá Radě EU, získává kontrolu nad agendou Rady EU a má snazší přístup k informacím, které nemusí být dostupné pro ostatní členy Rady EU. Dalším zdrojem získání informací je úzká spolupráce s předsedou Evropské rady a s vysokým představitelem Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Proces rozhodování o víceleté finančním rámci zahrnuje náročná jednání mezi členskými státy, předsednictví v Radě EU může předsedajícímu státu poskytnout značný vliv a umožnit mu tak prosazovat národní zájmy.⁸¹

3.3 Princip kondicionality

Princip kondicionality slouží jako nástroj pro vymáhání dodržování unijních pravidel členskými státy EU.⁸² V květnu 2018 byl tento princip, s ohledem na dodržování právního státu, představen Evropskou komisí jako součást návrhu VFR na roky 2021–2027. Podle návrhu Evropské komise by k zajištění dodržování principu právního státu došlo svázáním tohoto pravidla s financováním EU. Tzn. respektování právního státu by se stalo základním předpokladem pro efektivní financování evropskými prostředky. Ve článku 2 a 3 návrhu Evropské komise jsou definovány obecné nedostatky s ohledem na princip právního státu. Jedná se o ohrožení nezávislosti soudnictví; selhání při předcházení, nápravě a postihování svévolných a protiprávních rozhodnutí veřejných orgánů a o omezení dostupnosti a účinnosti legálních opravných prostředků (např. omezování efektivního vyšetřování, stíhání nebo ukládání sankcí za porušení práva). Při shledání těchto nedostatků by měla být přijata přiměřená opatření adresovaná členským státům jako příjemcům evropských prostředků. Pokud Komise dojde k rozhodnutí, že je ve členském státu obecný deficit (dle článku 3), předkládá návrh Radě EU návrh o implementaci přiměřených opatření. Rada EU může tento návrh hlasováním kvalifikovanou většinou odmítnout. Tento návrh však obchází článek 7 Smlouvy o evropské

⁸¹ Deniz Aksoy, „Who gets what, why and how revisited: Voting and proposal powers in the allocation of the EU budget“, *European Union Politics* 11, č.2 (2010): 172–178 <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1465116510363658> (staženo 20. 3. 2021).

⁸² Ivo Šlosarčík, „Vymáhání pravidel v rozšířené, postlisabonské a postkrizové EU: Směrem ke vnitroujní kondicionalitě?“, *Mezinárodní vztahy* 4 (2014): 59.

unii, a podrývá tak politickou podstatu speciální procedury pro nedodržování evropských hodnot.⁸³

Právě princip kondicionality právního státu se stal předmětem sporů při rozhodování o finančním rámci 2021–2027. Návrh Evropské komise z 9. prosince 2020 ale umožnil státům (Polsku, Maďarsku) podat odvolání k soudnímu dvoru EU bez rizika pozastavení financování z EU během právních procedur. Tím došlo k oddělení otázky právního státu od otázky ochrany rozpočtu před podvody a korupcí.⁸⁴

Nedodržování právního státu může mít v dlouhodobém horizontu vliv na schopnost Visegrádské skupiny prosazovat své zájmy nejen s ohledem na rozpočet EU.

⁸³ Maria José Rangel de Mesquita, „European union values, Rule of law and the MMF 2021-2027 The Commission’s Proposal to protect the EU budget against threats to the Rule of Law“, *ERA Forum 19* (13.8.2018): 289-290. <https://doi.org/10.1007/s12027-018-0523-6> (staženo 21.3.2021).

⁸⁴ Lyubov Shiselina, „Budapest-Brussels: Christas truce“, *Научно-аналитический вестник Института Европы 18* (2020): 7, <http://vestnikieran.instituteofeurope.ru/images/Shishelina62020.pdf> (staženo 20.3.2021).

4. VFR 2014–2020

Lisabonská smlouva znamenala určité změny při vytváření dlouhodobých rozpočtů. Finanční perspektivy byly přejmenovány na víceleté finanční rámce (VFR). Dlouhodobé plánování bylo právně ukotveno v článku 312 Smlouvy o fungování EU. Pravidla stanovená ve VFR je oproti předchozím finančním perspektivám náročnější měnit. Víceletý finanční rámec tak garantuje stabilitu, nevýhodou je však snížení flexibility dlouhodobého rozpočtu, tedy schopnosti EU reagovat na případné krize.⁸⁵ Cílem víceletého finančního rámce je nejen zajištění řádného vývoje výdajů v rámci výdajových stropů, ale i prezentace priorit EU na celé období. VFR na období 2014–2020 je prvním finančním rámcem vytvořeným dle pravidel uvedených v Lisabonské smlouvě.⁸⁶ V porovnání s předchozí finanční perspektivou byla snížena celková výše finančních prostředků. Prioritou VFR bylo zvýšení výdajů na konkurenceschopnost, infrastrukturu, občanství a bezpečnost.⁸⁷

4.1 Návrh VFR 2014–2020

Návrh víceletého finančního rámce byl Evropskou komisí prezentován 29. června 2011. Součástí návrhu byla reforma systému vlastních zdrojů, vytvořením daně z finančních transakcí a vytvořením příjmů z vnitrostátní DPH. Cílem reformy systému vlastních zdrojů bylo snížení přímých příspěvků jednotlivých členských států. Tento návrh byl představen už v druhé polovině roku 2010. Návrh stanovoval celkové výdaje ve výši 1,05 % HND na závazky a 1 % HND na platby.⁸⁸ Tento návrh EK byl v roce 2012 pozměněn, došlo k navýšení celkových prostředků na závazky a platby na 1,08 % respektive 1,03 % HND.⁸⁹

Jednání o tomto VFR byla složitá i proto, že probíhala na pozadí ekonomické krize. Mezi hlavní sporné body jednání patřila výše celkového rozpočtu, nový vlastní zdroj z finančních transakcí a vnitrostátní DPH a také distribuce unijních prostředků.

⁸⁵ Giacomo Benedetto, „The EU budget after Lisbon: rigidity and reduced spending?“, *Journal of Public Policy* 33, č. 3, (2013): 355, doi:10.1017/S0143814X13000172 (staženo 21.3.2021).

⁸⁶Fiala, *Evropská unie*, 887-888.

⁸⁷Wallace, *Policy-making in the European Union*, 236.

⁸⁸„Návrh Evropské komise na víceletý finanční rámec pro období 2014–2020“, Evropská komise, (Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie: 2011): 12, doi:10.2761/20920 (staženo 29.3.2021).

⁸⁹ „Amended proposal for a Council Regulation laying down the multiannual financial framework for the years 2014-2020“, European Commission, Brussels, 2011/0177, 6.7.2012, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=COM:2012:0388:FIN> (staženo 29.3.2021).

4.2 V4 a jednání o VFR 2014–2020

Pro státy Visegrádu byla stěžejní zejména kohezní politika, případně společná zemědělská politika. Kromě České republiky, usilovali ostatní členové V4 o navýšení celkového rozpočtu EU, a tím i o navýšení prostředků právě v prioritních oblastech. Česká republika se připojila ke státům, které usilovaly o snížení celkové výše rozpočtu, přestože kohezní politika byla největší českou prioritou.⁹⁰ ČR prosazovala rozpočtové úspory v oblastech administrativních nákladů a podpory zemědělství, snažila se o úsporné a racionální hospodaření EU, zároveň ale stále hájila výdaje do kohezní politiky.

I přes rozdílný postoj ČR k výši rozpočtu se státům V4 podařilo (oproti předchozímu finančnímu rámci) koordinovat své postoje tak aby se jejich vliv projevil v konečném kompromisu o VFR. Na úrovni předsedů vlád V4 se konaly dva summity, na kterých se státy V4 shodly a deklarovaly svůj společný postoj k VFR.⁹¹

První summit se konal v polovině října 2011. Předsedové vlád zde shodně vyjádřili nesouhlas s aktuálním návrhem Evropské komise především kvůli omezení financování kohezní politiky. Výsledkem tohoto summitu bylo prohlášení českého předsednictví V4⁹², ve kterém byl kladen důraz na neoslabování kohezní politiky, která je prostředkem k zajištění konkurenceschopnosti a růstu EU. Zároveň bylo vyjádřeno uspokojení s celkovou výší prostředků navržených Evropskou komisí.⁹³

Na druhém významném summitu, který proběhl v červnu 2012 v Praze, státy V4 koordinovaly své postoje k VFR 2014-2020 a k blížícímu se evropskému summitu. Výstupem z jednání byl otevřený dopis premiérů V4 představitelům tří hlavních evropských institucí (Rada, Komise, Parlament), jehož obsahem byla témata budoucnosti EU a možností řešení ekonomické krize. Státy V4 se přiklání k reformám na národní úrovni, prosazují pokrok v dokončování jednotného evropského trhu a k solidaritě v novém finančním rámci, tedy k neomezování prostředků

⁹⁰ Vít Beneš, Mats Braun, „Evropský rozměr české zahraniční politiky“, in *Česká zahraniční politika v roce 2011, Analýza ÚMV*, (Praha: Ústav mezinárodních vztahů), 72-76, <https://www.dokumenty-iir.cz/Knihy/CZP11.pdf> (staženo 25.3.2021).

⁹¹ Michal Kořan, „Státy visegrádské skupiny a Rakousko v české zahraniční politice“, in *Česká zahraniční politika v roce 2011, Analýza ÚMV*, (Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2012), 140, <https://www.dokumenty-iir.cz/Knihy/CZP11.pdf> (staženo 25.3.2021).

⁹² K prohlášení celé V4 nedošlo kvůli snaze Polska zachovat neutralitu při předsednictví v Radě EU.

⁹³ „Visegrad group Presidency Communication on Multiannual Financial Framework“, Visegrad group, Prague, 14.10.2011, <https://www.visegradgroup.eu/download.php?docID=158> (staženo 27.3.2021).

v kohezní politice. Podle států V4 by měla Evropská unie najít řešení problémů v EU a eurozóně, které nebude narušovat konkurenceschopnost a evropský jednotný trh.⁹⁴

Na summitu Evropské rady v listopadu 2012 se členskými státy EU nepodařilo dosáhnout kompromisu. Na summitu byl představen návrh předsedy Evropské rady Van Rompuye, který sice snižoval objem celkového rozpočtu, zároveň ale zvyšoval prostředky směřující na zemědělskou a kohezní politiku o 10,6 respektive 8,1 miliard eur, ale na úkor podpory konkurenceschopnosti.⁹⁵ Navýšení prostředků do kohezní politiky a společné zemědělské politiky bylo kladně přijato Francií a „Přáteli koheze“, skupinou států, která je proti snižování objemu rozpočtu a jednotlivých příspěvků na kohezní a zemědělskou politiku.⁹⁶ Tento návrh byl odmítnut především čistými plátcí, Velkou Británií, Německem, Nizozemskem nebo Švédskem, kteří prosazovali větší škrty v rozpočtu, ale i Českou republikou, která zaujala odmítavý postoj, kvůli výraznému snížení prostředků určených pro ČR, zejména v kohezní politice.⁹⁷ Neúspěch prvního jednání na nejvyšší úrovni byl předpokládán, vzhledem k tomu, že se státy, respektive jejich představitelé snaží vytvořit představu, že o národní zájmy svého státu bojovali do posledních chvílí.⁹⁸

Další jednání o VFR na nejvyšší úrovni proběhlo v únoru 2013. Na únorovém summitu byl předsedou Evropské rady Van Rompuyem představen další návrh rozpočtu, který zahrnoval škrty ve výši dalších 12 miliard eur oproti listopadovému summitu. Úsporami v rozpočtu byla zasažena především oblast konkurenceschopnosti oproti původnímu návrhu Evropské komise.⁹⁹ I přes komplikovaná jednání se státy EU podařilo shodnout na tomto návrhu víceletého finančního rámce. České republice se podařilo prosadit navýšení příspěvku z EU

⁹⁴ Michal Kořan, „Visegrádská spolupráce Polsko, Slovensko a Rakousko v české zahraniční politice“, in *Česká zahraniční politika v roce 2012, Analýza ÚMV*, (Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2013), 108-109, <https://www.dokumenty-iir.cz/Knihy/CZP12.pdf>, (staženo 27.3. 2021).

⁹⁵ „Rozpočtový summit EU končí nezdarem, lídři se nedohodli“, *EURAKTIV.cz*, 23. listopadu 2012, <https://euractiv.cz/section/ekonomika-a-euro/news/rozpocet-eu-cr-navrh-odmita-berlin-chce-obejit-britanii-vicelety-financi-ramec-kohezni-politika-brusel-necas-summit-010413/> (staženo 30.3. 2021).

⁹⁶ Tokarski, „The New EU Multiannual Financial Framework in the Shadow of the Eurozone Crisis“, 854.

⁹⁷ „Rozpočet EU: ČR návrh odmítá, Berlín chce obejít Británii“, *EURAKTIV.cz*, 23. listopadu 2012, <https://euractiv.cz/section/ekonomika-a-euro/news/rozpocet-eu-cr-navrh-odmita-berlin-chce-obejit-britanii-vicelety-financi-ramec-kohezni-politika-brusel-necas-summit-010413/> (staženo 30.3. 2021).

⁹⁸ Peter Becker, „Lost in stagnation: the EU's next multiannual financial framework (2014–2020) and the power of the status quo“, 9.

⁹⁹ „Návrh rozpočtu EU pro období 2014–2020 už je na stole“, *EURAKTIV.cz*, 8. února 2013 <https://euractiv.cz/section/ekonomika-a-euro/news/navrh-rozpocet-eu-pro-obdobi-2014-2020-uz-je-na-stole-010595/> (staženo 30.3. 2021).

zejména v kohezní politice.¹⁰⁰ Pro schválení finančního rámce byl ještě nutný souhlas Evropského parlamentu, který jej mimo jiné podmínil revizí víceletého finančního rámce v polovině období. Ke konečné shodě i mezi Evropskou radou a Evropským parlamentem došlo až 2. prosince 2013 přijetím nařízení Rady o víceletém finančním rámci.¹⁰¹

4.3 Výsledný kompromis

Celkový objem rozpočtu byl stanoven na 960 miliard eur v prostředcích na závazky (1 % HND EU) a 908,4 miliard eur v prostředcích na platby (0,95 % HND EU).¹⁰² Celková výše dlouhodobého rozpočtu byla poprvé nižší než v předchozím rozpočtovém období, konkrétně o 3,4 % méně v prostředcích na závazky a o 3,7 % v prostředcích na platby.¹⁰³ Oproti předchozímu období došlo k významnému zvýšení prostředků na konkurenceschopnost, vzdělání, výzkum a inovace.¹⁰⁴ Snížení výdajů v kohezní politice bylo kompenzováno vyšším objemem prostředků pro chudě státy, podle HDP na osobu.¹⁰⁵

Jednání o tomto víceletém finančním rámci bylo dlouhé a komplikované. Probíhalo v době hospodářské krize, kdy se objevily výrazné rozdíly v postoji jednotlivých členských států Evropské unie. Na jedné straně stála snaha čistých plátců snížit celkový objem rozpočtu a na straně druhé skupina Přátel koheze, která usilovala naopak o navýšení rozpočtu a prostředků v kohezní politice. Visegrádská skupina v tomto jednání měla významný vliv. Společná koordinace postojů byla nezbytná pro úspěch jednání. I přes celkové snížení výdajů v kohezní politice směřuje větší objem prostředků do chudých států, dle HDP na hlavu. Schopnost států V4 se shodnout na společných postojích v takto komplexním tématu, a nalézat spojení se stejnými zájmy (např. Slovinsko) lze zhodnotit vzhledem k budoucnosti V4 jako základ pro budoucí spolupráci na evropské úrovni.

¹⁰⁰ „Česká republika uspěla při vyjednávání rozpočtu EU“, *Úřad vlády ČR*, 11. února 2013 https://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/udalosti_a_media/ceska_republika_uspela_pri_vyjednavani_o.ht ml (staženo 30.3. 2021).

¹⁰¹ Ondřej Krutílek, „Víceletý finanční rámec 2014–20“, *Euroskop*, <https://www.euroskop.cz/8905/sekce/vicelety-financi-ramec-2014-20/> (staženo 2.4.2021).

¹⁰² Nařízení Rady (Eu, Euratom) č. 1311/2013 ze dne 2. prosince 2013, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2014–2020, *Úřední věstník Evropské unie* L 347/884, 20. prosince 2013.

¹⁰³ „EU REPORT 2014 zpráva o finančním řízení prostředků Evropské Unie v ČR“, (Praha: Nejvyšší kontrolní úřad, 2014): 10–11 <https://www.nku.cz/assets/publikace/eu-report-2014-cz.pdf> (staženo 2.4.2021).

¹⁰⁴ Ákos Kengyel, „New Headings – Old Problems: The Evolution and Future of the EU Budget“, *Intereconomics* 51, č. 2, 2016: 103–104 <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/191154/1/856664820.pdf> (staženo 2.4.2021).

¹⁰⁵ Ondřej Krutílek, „Víceletý finanční rámec 2014–20“,

Projednávání dlouhodobého rozpočtu EU na sedmileté období je vždy dlouhodobý proces. Střetávají se zde mnohoúčelová uskupení, ať už jsou to státy eurozóny, státy bohaté – čistí plátcí nebo státy chudší až chudé, historicky dominantní státy (např. Německo, Francie). Visegrádská čtyřka je tak další uskupení se specifickými zájmy a potřebami.

Proces projednávání víceletého finančního rámce EU na období 2014-2020 započal již v červnu 2011. Následovala jednání na úrovni Visegrádské skupiny v říjnu 2011 a v červnu 2012, kdy se podařilo sjednotit stanovisko států V4 (souhlas s navrhovanou výší rozpočtu a důraz na kohezní politiku). Summit Evropské rady v listopadu 2012 nesplnil očekávání a konečného kompromisu mezi členskými státy EU bylo dosaženo v únoru 2013. Na základě konečné dohody se zdá být zřejmé, že si státy Visegrády našly své místo na politické mapě Evropy. Počáteční názorové rozdíly se postupně dařilo stírat. Kvantitativně zřejmě nelze vyčíslit úspěšnost V4 při projednávání rozpočtu, ale vzhledem k tomu, že hlavních cílů, i když z počátku rozporupných, se podařilo dosáhnout.

Visegrádské skupině se při pořádání 2 summitů, v říjnu 2011 a červnu 2012, podařilo sjednotit své pozice ohledně dlouhodobého rozpočtu. Státy V4 se shodly na celkovém objemu rozpočtu ve výši navrhované Evropskou komisí (1 % HND EU), přestože se Polsko a Maďarsko původně snažily o navýšení rozpočtu. Výsledkem červnového summitu byl dopis adresovaný představitelům Evropské rady, Evropského parlamentu a Evropské komise, ve kterém státy V4 opět zdůraznily význam kohezní politiky pro nastartování růstu v krizi postižené EU stejně jako dokončení jednotného evropského trhu. V průběhu jednání o VFR 2014-2020 proběhla setkání, která se zabývala tématy finančního rámce a financování kohezní a zemědělské politiky, s představiteli dalších států EU – Slovinska, Bulharska a Rumunska. Státům V4 se tak podařilo vytvořit koalici s dalšími státy EU. Zároveň byly státy V4 součástí skupiny Přátel koheze (ČR, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Slovinsko, Bulharsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Kypr, Malta, Řecko, Španělsko, Portugalsko, Rumunsko a Chorvatsko, které by mělo do EU přistoupit 1. července 2013), jejímž cílem bylo dostatečné financování kohezní politiky.

5. VFR 2021–2027

Tento finanční rámec zohledňuje odchod Velké Británie, jako významného přispěvatele do rozpočtu. Návrh rozpočtu byl Evropskou komisí předložen v roce 2018, ale jeho vyjednávání poznamenala koronavirová epidemie i požadavky na dodržování principů právního státu. Proto byl víceletý finanční rámec přijat po složitých jednáních až v prosinci 2020.¹⁰⁶ Složitost vyjednávacího procesu dokládá i délka vyjednávání o rozpočtu po dobu 34 měsíců, která je nejdelší v historii Unie a finančních perspektiv.¹⁰⁷

5.1 Návrh VFR 2021-2027

Návrh víceletého finančního rámce na roky 2021-2027 byl Evropskou komisí představen 2. května 2018, ale už od konce ledna 2018 vyjadřovaly jednotlivé státy své národní pozice.¹⁰⁸ Představením tohoto návrhu byla oficiálně zahájena jednání o VFR 2021-2027. Návrh dlouhodobého rozpočtu je v souladu s Bratislavskou (2016) a Římskou (2017) deklarácí, ve kterých členské státy stanovily budoucí priority EU. Tyto deklarace kladly důraz na témata migrace a vnější bezpečnosti, obrany, udržitelného růstu, ekonomického a sociálního rozvoje, ale neobsahují žádné rozpočtové ani exekutivní úvahy.¹⁰⁹ Návrh stanovoval celkové prostředky na závazky ve výši 1 134,6 miliardy eur, tedy 1,11 % HND EU a celkové prostředky na platby ve výši 1 104,8 miliardy eur, tedy 1,08 % HND EU. Byla navržena jednodušší struktura rozpočtu, která 17 témat v rozpočtu rozdělila do sedmi okruhů. Návrh počítal s navýšením výdajů do oblastí ochrany hranic, řízení migrace, výzkum, digitalizace a obrany. Naopak mělo dojít ke snížení výdajů do kohezní a společné zemědělské politiky.¹¹⁰ Podle Komise je pro financování nových priorit nezbytné navýšení celkového rozpočtu. Navýšení rozpočtu by pak

¹⁰⁶ Zamparini, *Features and Challenges of the EU Budget: A Multidisciplinary Analysis*, 23-24.

¹⁰⁷ Magda Komínková, „Víceletý finanční rámec 2021-27“, *Euroskop*, <https://www.euroskop.cz/9336/35997/clanek/vicelety-financni-ramec-2021-27/> (staženo 17.4.2021). /

¹⁰⁸ Peter Becker, „A New Budget for the EU: negotiations on the Multiannual Financial Framework 2021–2027“, *SWP Research Paper*, (Berlin: DEU, August 2019), 8.

¹⁰⁹ Almadi Sejla, „Can the V4's Priorities shape “Europe's Priorities”? The Multiannual Financial Framework 2021-2027“, Policy brief, Think Visegrad in Brussels, November 2018, 4 <https://europeum.org/en/articles/detail/2381/can-the-v4-s-priorities-shape-europe-s-priorities> (staženo 17.4.2021).

¹¹⁰ Magda Komínková, „Jak to bude s financováním EU po roce 2020?“, *Euroskop*, <https://www.euroskop.cz/9047/34902/clanek/jak-to-bude-s-financovanim-eu-po-roce-2020/> (staženo 17.4.2021).

mělo být zajištěno vytvořením nových vlastních zdrojů, přičemž nové priority by měly být financovány přednostně novými vlastními zdroji.¹¹¹

Součástí návrhu Komise je také ochranný mechanismus rozpočtu, který podmiňuje čerpání evropských prostředků dodržováním principu právního státu. Tzv. kondicionalita principu právního státu se stala kontroverzním tématem při jednáních o rozpočtu.¹¹²

Na rozdíl od předchozího rozpočtového období je nutné zohlednit odchod Velké Británie, z tohoto důvodu nelze návrh dlouhodobého rozpočtu 2021-2027 efektivně srovnávat s předchozím finančním rámcem.¹¹³

V průběhu roku 2018 a 2019 byl návrh Komise upravován státy předsedajícími Evropské radě (Rakousko, Rumunsko, Finsko), které měly za úkol vytvořit tzv. jednací osnovu, která je klíčová pro konečná jednání o VFR. Dohody ale nebylo dosaženo ani v prvních měsících roku 2020.¹¹⁴

V důsledku koronavirové krize a jejích socioekonomických dopadů byl v květnu 2020 představen Evropskou komisí aktualizovaný návrh finančního rámce, který obsahoval také nový nástroj na podporu oživení tzv. „*Next Generation EU*“ zdůrazňující digitalizaci a ochranu životního prostředí. Celková výše Komisí navrženého rozpočtu tak dosahovala 1, 85 bilionu eur, z nichž bylo 750 miliard bylo vyčleněno právě v rámci nástroje na podporu oživení.¹¹⁵ Nástroj „*Next Generation EU*“ je financován prostřednictvím půjček na finančních trzích až do výše 750 miliard eur. Problematickou částí návrhu se ale stalo čerpání prostředků. Původní návrh Komise počítal s vyplacením 500 miliard eur členským státům formou grantů a 250 miliard eur formou půjček, a právě poměr mezi granty a půjčkami se stal sporným bodem při vyjednávání mezi členskými státy.¹¹⁶

¹¹¹Almadi Sejla, „Can the V4's Priorities shape “Europe's Priorities”? The Multiannual Financial Framework 2021-2027“, 5.

¹¹²Peter Becker, „A New Budget for the EU: negotiations on the Multiannual Financial Framework 2021–2027“, 25.

¹¹³Ibidem 12.

¹¹⁴Magda Komínková, „Víceletý finanční rámec 2021-27“.

¹¹⁵Peter Becker, „The EU budget as an opportunity in the crisis: the EU Commission proposal for a new financial framework and a reconstruction fund“: *SWP Comment*, (Berlín: DEU, 2020), 1 <https://www.ssoar.info/ssoar/handle/document/69348> (staženo 18.4.2021).

¹¹⁶Magda Komínková, „Víceletý finanční rámec 2021-27“.

Přestože jednání o víceletém finančním rámci nebyla ani v historii jednoduchá, jednání o aktuálním rámci byla zkomplikována koronavirovou krizí, která ovlivnila jak jejich průběh, tak i konečný výsledek.

5.2 V4 a jednání o VFR 2021-2027

Neoficiální jednání o VFR 2021-2027 začala už v únoru 2018 neoficiálním zasedáním Evropské rady, které bylo zaměřeno na prioritní oblasti pro budoucí finanční rámec. Na tomto zasedání se členské státy EU shodly na zvýšení prostředků pro následující priority: zastavení nelegální migrace, obrana a bezpečnost a program Erasmus+.¹¹⁷ Jednotlivé členské státy EU vyjadřovaly své postoje k nové finanční perspektivě už od konce roku 2017, kdy svůj postoj vyjádřila Francie. Následovalo ji v lednu 2018 Německo a v únoru 2018 i Visegrádská skupina, Rakousko a Dánsko.¹¹⁸ Visegrádská skupina spolu s Chorvatskem vydala na začátku února společné prohlášení, které zdůrazňovalo význam kohezní politiky, a ve kterém se státy shodly, že nové výzvy by neměly být řešeny na úkor financování kohezní politiky, ale navýšením celkových prostředků v rozpočtu.¹¹⁹

5.2.1 Postoj V4 k návrhu EK z května 2018

Oficiální jednání o víceletém finančním rámci 2021-2027 začala 2. května 2018, po představení návrhu Evropskou komisí. Ambicí Evropské rady bylo dosáhnout dohody do konce roku 2019, to se však nepodařilo. Mezi sporné body jednání patřilo financování kohezní a společné zemědělské politiky a také kondicionalita dodržování principu právního státu.¹²⁰ Škrty v kohezní politice by Visegrádskou skupinu zasáhly velmi silně, státy V4 by oproti předchozímu finančnímu rámci získaly o 20 % méně prostředků. Toto razantní snížení bylo způsobeno nejen snížením celkových prostředků pro kohezní politiku, ale také úpravou kritérií pro distribuci evropských fondů mezi členskými státy. Vyšší příspěvky, oproti předchozímu období, by tak získaly státy jižní Evropy, které se stále potýkaly s následky ekonomické krize a také Rumunsko a Bulharsko. Navýšení prostředků pro tyto státy by mohlo působit na jednotu skupiny Přátel koheze, jejímž hlavním cílem je zabránit snižování financování kohezní a

¹¹⁷ „Neformální zasedání 27 hlav států a předsedů vlád, 23. února 2018“, Evropská rada, <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/european-council/2018/02/23/> (staženo 19.4.2021).

¹¹⁸ Peter Becker, „A New Budget for the EU Negotiations on the Multiannual Financial Framework 2021–2027“, 13.

¹¹⁹ „Neformální zasedání 27 hlav států a předsedů vlád, 23. února 2018“, Evropská rada..

¹²⁰ Magda Komínková, „Víceletý finanční rámec 2021-27“.

společné zemědělské politiky. Snižování výdajů do společné zemědělské politiky je mírnější oproti kohezní politice. Naopak státy Visegrádu přijaly kladně návrhy na podporu ochrany vnějších hranic, zastavení nelegální migrace a spolupráce v oblasti obrany, ale jejich financování by nemělo probíhat na úkor tradičních politik.¹²¹ Proto státy V4 vyjádřily podporu pro navýšení státních příspěvků do rozpočtu EU.¹²²

Návrh podmínění čerpání dotaci dodržováním politiky právního státu byl od počátku kontroverzní. Tento návrh byl prosazován především státy západní Evropy, čistými plátcí, zejména Francií, Dánskem a Německem. Proti tomuto návrhu se postavilo Polsko a Maďarsko, oba státy obviněné z porušování principů právního státu. Polsko a Maďarsko namítají, že v návrhu jsou nedostatečně definována kritéria pro posouzení právního státu v zemi a že by Evropská komise získala příliš pravomocí.¹²³ Ostatní státy střední Evropy, včetně zbylých partnerů Polska a Maďarska ve Visegrádské skupině, k návrhu nezaujaly jednoznačný postoj. Tyto státy tak tento návrh mohly přijmout výměnou za ústupky v jiných oblastech zájmů.¹²⁴

5.2.2 Jednání o VFR 2021–2027

Diskuse o návrhu dlouhodobého rozpočtu v Evropské radě proběhla 12. a 13. prosince 2019. Před tímto zasedáním představilo finské předsednictví Rady EU jednacích osnovu s předběžnými číselnými údaji, která měla sloužit jako základ pro závěrečnou fázi jednání. Návrh finského předsednictví, oproti návrhu Komise, snižoval celkové prostředky na závazky na 1,07 % HND. Hlavním předmětem jednání byla snaha o nalezení rovnováhy mezi financováním nových a tradičních politik. Na tomto evropském zasedání se ale nepodařilo dosáhnout dohody. Z tohoto důvodu Evropská rada pověřila nalezením kompromisu mezi členskými státy svého předsedu Charlese Michela.

¹²¹ Melchior Szczepanik, „The New EU Multiannual Financial Framework in the Shadow of the Eurozone Crisis“, *Bulletin No. 128 (1199)* (Warsaw: PISM, 19 September 2018), 4 https://www.pism.pl/publications/Central_Europe_in_the_Negotiations_of_the_EU_Multiannual_Financial_Framework (staženo 20.4.2021).

¹²² Adéla Denková a kol., „Rozpočet EU po roce 2020: rozdíly mezi V4 a západem se prohlubují“, *EURAKTIV.cz*, 24. července 2018 <https://euractiv.cz/section/politika/news/rozpocet-eu-po-roce-2020-rozdily-mezi-v4-a-zapadem-se-prohlubuji/> (staženo 21.4.2021).

¹²³ Peter Becker, „A New Budget for the EU Negotiations on the Multiannual Financial Framework 2021–2027“, *SWP Research Paper*, 25-26.

¹²⁴ Melchior Szczepanik, „The New EU Multiannual Financial Framework in the Shadow of the Eurozone Crisis“, 4.

O měsíc dříve, v listopadu 2019, se v Praze konal summit Přátel koheze, skupiny států¹²⁵ které obhajují výdaje do kohezní politiky. Summitu také předcházelo setkání předsedů vlád Visegrádské skupiny, na kterém premiéři V4 odmítly navrženou podobu rozpočtu, stejně jako tvrzení, že východní státy pouze čerpají prostředky z příspěvků západních států.¹²⁶ Výsledkem jednání byla společná deklarace k víceletému finančnímu rámci¹²⁷, ve které státy zdůraznily význam kohezní politiky, jejího financování ve stejné míře jako ve finančním rámci pro roky 2014-2020.

V lednu 2020 se uskutečnilo setkání premiérů zemí V4 a Rakouska ve formátu V4+, na kterém se jednalo i o víceletém finančním rámci. Státy V4 a Rakousko se shodly na potřebě snižování nákladů na administrativu EU a nutnosti dalšího vyjednávání, které povede ke kompromisu akceptovatelném pro všechny členské státy EU.¹²⁸ Zároveň 2. února 2020 proběhlo další setkání Přátel koheze. Státy opět zdůraznily význam kohezní politiky a jejich cílem bylo potvrdit společný postoj před mimořádným evropským summitem.¹²⁹

Na začátku února 2020 zahájil předseda Evropské rady bilaterální jednání s členskými státy o víceletém finanční rámci, jako přípravu na mimořádné zasedání Evropské rady, které se mělo uskutečnit 20. února 2020.¹³⁰ Předseda ER Charles Michel před mimořádným summitem představil upravený návrh VFR. Návrh se podstatně nelišil od předchozího finského návrhu, ale obsahoval další škrtky v oblasti kohezní politiky, zemědělské politiky, výzkumu, digitalizace a dalších. O něco výhodnější byl Michelův návrh pro chudší státy, protože předpokládal postupné snižování rabatů a stanovoval větší flexibilitu v čerpání prostředků. Výše prostředků

¹²⁵ ČR, Slovensko, Maďarsko, Polsko, Bulharsko, Rumunsko, Kypr, Řecko, Španělsko, Portugalsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Malta a Slovinsko, summitu se účastnily i Itálie a Chorvatsko

¹²⁶ Ondřej Plevák, „Přátelé koheze se nechtějí vzdát evropských dotací. Šestnáctka států v Praze podepsala deklaraci“, *EURAKTIV.cz*, 5. listopadu 2019 <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/pratele-koheze-se-nechteji-vzdat-evropskych-dotaci-sestnactka-statu-v-praze-podepsala-deklaraci/> (staženo 19.4.2021).

¹²⁷ „Přátelé koheze: Společná deklarace k víceletému finančnímu rámci 2021–2027“, Úřad vlády ČR, 5. listopadu 2019 https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/pratele-koheze-spolecna-deklarace-k-viceletemu-financnimu-ramci-2021_2027-177496/ (staženo 19.4.2021).

¹²⁸ „V Praze se sešli představitelé zemí V4 s rakouským kancléřem Kurzem, shodli se na nepřijatelnosti migračních kvót“, *Úřad vlády ČR*, 16. ledna 2020 <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/v-praze-se-sesli-predstavitel-zemi-v4-s-rakouskym-kanclerem-kurzem--shodli-se-na-neprijatelnosti-migracnich-kvot-179040/> (staženo 19.4.2021).

¹²⁹ Ondřej Plevák, „Přátelé koheze se nevzdávají. Portugalský summit ale nic nového nepřinesl“, *EURAKTIV.cz*, 3. února 2020 <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/pratele-koheze-se-nevzdavaji-portugalsky-summit-ale-nic-noveho-nepripinesl/> (staženo 19.4.2021).

¹³⁰ „Dlouhodobý rozpočet EU na období 2021–2027 a balíček opatření na podporu oživení“, Evropská rada, <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/the-eu-budget/long-term-eu-budget-2021-2027/> (staženo 19.4.2021).

na závazky byla stanovena na 1,074 % HND EU. Součástí návrhu, oproti návrhu finského předsednictví, bylo zavedení nových vlastních zdrojů z plastových odpadů a z obchodování s emisními povolenkami.¹³¹

Tento návrh byl výchozím dokumentem, o kterém se jednalo na summitu 20. a 21. února 2020. Předmětem jednání byla celková výše rozpočtu a prostředků pro hlavní politiky, a také financování rozpočtu. Ani na tomto summitu se státům nepodařilo nalézt kompromis. Neshody se projevíly při jednání o celkové výši rozpočtu, o rabatech, nových vlastních zdrojích a financování kohezní a zemědělské politiky.¹³²

5.2.2.1 Koronavirová krize

Po únorovém summitu Evropu zasáhla koronavirová pandemie, kvůli které se další jednání o rozpočtu zpozdila. Evropské instituce se soustředily na dopady onemocnění Covid-19. V dubnu 2020 Evropská rada pověřila Evropskou komisi, aby předložila návrh fondu na podporu oživení. Jako řešení socioekonomických důsledků pandemie byl Evropskou komisí představen nový návrh VFR, jehož součástí byl i nástroj na podporu oživení tzv. *Next Generation EU*. Jednání ohledně tohoto návrhu proběhlo 19. června formou videokonference Evropské rady. Členskými státy se ale na balíku pomoci shodnout nepodařilo, došlo tak k zahájení bilaterálních jednání s představiteli členských států s cílem dosáhnout dohody na dalším summitu, který měl konat 17.-21. července.¹³³

Ještě před červnovou videokonferencí členů Evropské rady, 11. června 2020, proběhl summit států V4 s účastí předsedy Evropské komise Charlese Michela, jehož cílem bylo sjednotit postoj Visegrádských zemí k evropskému plánu obnovy. Zatímco Polsko a Slovensko s návrhem souhlasily, Česká republika a Maďarsko zaujaly zdrženlivější postoj.¹³⁴ Česká republika vyjadřovala pochopení pro skupinu tzv. šetrivých států (Rakousko, Nizozemsko, Dánsko, Švédsko), která plán obnovy kritizovala nejen kvůli zadlužení EU, ale také kvůli

¹³¹Magda Komínková, „Víceletý finanční rámec 2021-27“.

¹³²Ibidem.

¹³³„Videokonference členů Evropské rady, 19. června 2020“, Evropská rada <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/european-council/2020/06/19/> (staženo 20.4.2021).

¹³⁴„Premiéři V4 jednali o plánu obnovy EU. Babiš očekává dlouhý boj o podmínky“, *EURAKTIV.cz*, 11. června 2020 <https://euractiv.cz/section/politika/news/premieri-v4-jednali-o-planu-obnovy-eu-babis-ocekava-dlouhy-boj-o-podminky/> (staženo 20.4.2021).

kritériím pro rozdělování prostředků z fondu obnovy.¹³⁵ Na summitu se státy V4 shodly na podpoře nástroje podporujícího zotavení z krize, který by měl být založený hlavně na reformách a investicích podporujících růst. Alokační kritéria by měla být spravedlivá pro země s nižšími příjmy. Zároveň státy V4 odmítly, aby se klíčovým alokačním kritériem stala úroveň nezaměstnanosti před rokem 2020 (od roku 2016), protože by došlo k zvýhodnění států, které měly ekonomické problémy ještě před koronavirovou krizí (státy jižní Evropy). Flexibilita v implementaci plánu obnovy by měla být aplikována na alokace do kohezní politiky v období 2021–2027. Dále V4 kladla důraz na spravedlivý systém vlastních zdrojů ve víceletém finančním rámci a navrhla zrušení všech rabatů (slev z příspěvků do rozpočtu některých čl. států) od začátku finančního rámce, tedy roku 2021, protože po Brexitu je již nelze jakkoli opodstatnit.¹³⁶

Na červencovém summitu Evropské rady se podařilo nalézt shodu mezi členskými státy, přestože byla jednání komplikovaná. Projevovaly se neshody v poměru půjček a grantů v nástroji na podporu a oživení. Původní návrh s 500 miliardami ve formě grantů a 250 miliardami formou půjček byl výhodný hlavně pro státy jižní Evropy, proti se ale postavilo Finsko, Rakousko, Nizozemsko, Švédsko a Dánsko. Otázka dodržování právního státu ale na tomto summitu nebyla zcela dořešena.¹³⁷

Dohoda na úrovni Evropské rady otevírá možnost zahájení jednání o návrhu VFR s Evropským parlamentem. Radě EU se 10. listopadu 2020 podařilo dosáhnout dohody s Evropským parlamentem. V rámci této dohody došlo k navýšení rozpočtu o 12,5 miliardy eur s cílem podpořit programy jako Horizont Evropa, „EU pro zdraví“ a Erasmus+. Součástí dohody bylo také zvětšení flexibility rozpočtu a orientační plán pro zavedení nových vlastních zdrojů.¹³⁸ Maďarsko a Polsko se ale postavily proti návrhu svázání čerpání evropských financí

¹³⁵ „Ministři financí se neshodují na plánu obnovy. Česko nachází v některých otázkách spojení“, *EURAKTIV.cz*, 9. června 2020 <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/ministri-financi-se-neshoduji-na-planu-obnovy-cesko-nachazi-v-nekterych-otazkach-spojence/> (staženo 20.4.2021).

¹³⁶ „V4 common lines regarding the Multiannual Financial Framework/Next Generation EU“, *Úřad vlády ČR*, 11. června 2020 <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/V4-common-lines.pdf> (staženo 20.4.2021).

¹³⁷ Magda Komínková, „Víceletý finanční rámec 2021-27“.

¹³⁸ „Příští víceletý finanční rámec a balíček na podporu oživení: předsednictví Rady dosáhlo politické dohody s Evropským parlamentem“, Evropská rada, 10. listopadu 2020 <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/11/10/next-multiannual-financial-framework-and-recovery-package-council-presidency-reaches-political-agreement-with-the-european-parliament/> (staženo 20.4.2021).

s dodržováním principů právního státu a návrh finančního rámce vetovaly, s podporou Slovinska. Jejich partneři z V4, Česko a Slovensko veto kritizovaly.¹³⁹

Kompromis v otázce právního státu byl nalezen 10. prosince 2020, jeho podstatou bylo připojení právně závazné deklarace, která detailně upřesňuje fungování nového mechanismu pro ochranu finančních prostředků EU.¹⁴⁰ Nařízení Rady, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027 bylo pak přijato 17. prosince 2020.¹⁴¹

5.3 Výsledný kompromis

Celkový objem prostředků ve víceletém finančním rámci na období 2021–2027, včetně nástroje na podporu a oživení *Next Generation EU* je 1,8 bilionu eur. Výše prostředků na závazky tvoří 1, 074 miliardy eur.¹⁴² V rozpočtu je kladen důraz na digitalizaci a ekologii, zvýšené prostředky byly určeny pro oblasti migrace a obrany, výzkum a inovace a také programy pro mladé lidi.¹⁴³ Zároveň by měla být vytvořena rozpočtová rezerva ve výši 5 miliard pro řešení dopadů brexitu, která by měla pomoci členským státům zvládnout nepředvídatelné a nepříznivé dopady brexitu.¹⁴⁴

Z nástroje *Next Generation EU* bude poskytnuto 390 miliard eur ve formě grantů a 360 miliard eur formou půjček.¹⁴⁵ Tento podíl prosadily státy tzv. šetřivé čtyřky (Rakousko, Švédsko, Dánsko, Nizozemsko) spolu s Finskem. Oproti původnímu návrhu došlo ke snížení prostředků formou grantů o 110 miliard eur, které byly přesunuty do půjček. Zároveň, v rámci

¹³⁹ „Maďaři a Poláci zablokovali rozpočet EU, nelíbí se jim podmínka ohledně vlády práva“, EURAKTIV.cz, 16. listopadu 2020 <https://euractiv.cz/section/politika/news/madari-a-polaci-zablokovali-rozpocet-eu-nelibi-se-jim-podminka-ohledne-vlady-prava/> (staženo 20.4.2021).

¹⁴⁰ „Lídři prolomili rozpočtový pat, podpořili kompromisní návrh o právním státu“, EURAKTIV.cz, 11. prosince 2020 <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/lidri-prolomili-rozpocetovy-pat-podporili-kompromisni-navrh-o-pravnim-statu/> (staženo 20.4.2021).

¹⁴¹ „Víceletý finanční rámec na období 2021–2027 byl přijat“, Evropská rada, 17. prosince 2020 <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/12/17/multiannual-financial-framework-for-2021-2027-adopted/> (staženo 20.4.2021).

¹⁴² Nařízení Rady (Eu, Euratom) č. 1311/2013 2020/2093 ze dne 17. prosince 2020, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027, Úřední věstník Evropské unie L1 433/11, 22. prosince 2020. C

¹⁴³ Víceletý finanční rámec na období 2021–2027 byl přijat“, Evropská rada, 17. prosince 2020. /

¹⁴⁴ Článek 9, Nařízení Rady (Eu, Euratom) č. 1311/2013 2020/2093 ze dne 17. prosince 2020, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027, Úřední věstník Evropské unie L1 433/11, 22. prosince 2020.

¹⁴⁵ „Závěry Evropské rady, 17.–21. července 2020“, Evropská rada, 21. července 2020, 3 <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/07/21/european-council-conclusions-17-21-july-2020/> (staženo 21.4.2021).

politiky ochrany životního prostředí, je 30 % ze všech výdajů finančního rámce určeno na podporu cílů v oblasti klimatu.¹⁴⁶

Víceletý finanční rámec byl rozdělen do 7 okruhů (Jednotný trh, inovace, digitální oblast; Soudržnost, odolnost a hodnoty; Přírodní zdroje a životní prostředí; Migrace a správa hranic; Bezpečnost a obrana; Sousedství a svět; Evropská veřejná správa) oproti 5 v předchozím finančním rámci. Tyto nové okruhy by měly lépe reflektovat evropské priority a umožnit větší flexibilitu pro efektivní alokace zdrojů.¹⁴⁷

EU projevila snahu o reformu vlastních zdrojů a vytváření nových. S platností od 1.ledna 2021 byl vytvořen nový vlastní zdroj z nerecyklovaného plastového odpadu. Další vlastní zdroje zatím vytvořeny nebyly, ale na zavedení celoevropské uhlíkové nebo digitální daně by měla Komise předložit návrh do poloviny roku 2021.¹⁴⁸ Slevy pro Německo, Rakousko, Švédsko, Dánsko a Nizozemsko zůstaly zachovány i pro tento víceletý finanční rámec.¹⁴⁹

V otázce kondicionality právního státu bylo 16. prosince přijato Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092, které specifikuje režim podmíněnosti na ochranu rozpočtu. Přijetí tohoto nařízení bylo podmínkou Maďarska a Polska pro přijetí víceletého finančního rámce. Klíčová byla především možnost obrátit se na Soudní dvůr EU a podat žalobu na neplatnost, přičemž do rozhodnutí o této žalobě nesmí Komise přijmout žádná opatření.¹⁵⁰

5.3.1 Závěr

Od zahájení jednání o dlouhodobém rozpočtu EU proběhlo velkém množství setkání V4 na různých úrovních. Jednání ve formátu V4+ se zapojením Bulharska, Rumunska, Slovinska a Chorvatska se zabývala hlavně společnou zemědělskou a kohezní politikou. Ve formátu V4+ Rakousko se státy zaměřily na evropské priority, včetně otázek migrace a víceletého finančního rámce. Oproti jednání o víceletém finančním rámci na roky 2014-2020 také proběhlo několik konzultací Visegrádské skupiny s Německem a Francií.

¹⁴⁶ Ibid. 7.

¹⁴⁷ Ibid. 10.

¹⁴⁸ Ibid. 8.

¹⁴⁹ Ibid. 8

¹⁵⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie, Úřední věstník Evropské unie L 433I, 22. prosince 2020.

Mezi nejvýznamnější summity Visegrádské skupiny, které byly věnované víceletému finančnímu rámci, patří summit z listopadu 2019 a června 2020. Na listopadovém summitu, který proběhl v Praze před summitem skupiny Přátel koheze, se státy V4 shodly na odmítnutí květnového návrhu rozpočtu, zejména kvůli drastickým škrtnům v kohezní politice pro tyto státy. Summit, který se konal v červnu 2020, se zaměřil na koordinaci postojů V4 před evropským summitem, který se zabýval nástrojem *Next Generation EU*. I na tomto summitu se státům podařilo nalézt společný postoj, který znovu zdůrazňoval význam kohezní politiky, potřebnou flexibilitu v implementaci opatření a spravedlivý systém vlastních zdrojů, který měl znamenat zrušení všech slev a rabatů.

V oblasti kohezní politiky se státům V4 podařilo prosadit nesnižování prostředků, což patřilo mezi hlavní priority Visegrádu. Oproti původnímu návrhu, který počítal s 20% škrty pro státy V4, došlo k výraznému navýšení prostředků do kohezní politiky (viz tabulka).

Tabulka 1: Alokace kohezní politiky (mld eur, v běžných cenách) ve státech Visegrádské skupiny v letech 2014-2020 a 2021-2027

Alokace kohezní politiky (mld eur, v běžných cenách)	2014-2020 ¹⁵¹	2021-2027 ¹⁵²
ČR	17, 844	21 761
Polsko	63,471	75 034
Slovensko	10, 922	12 852
Maďarsko	16, 767	22 526

Zdroj: Evropská komise

Už v původním návrhu VFR byl kladen důraz na spolupráci v oblasti obrany a zastavení nelegální migrace. Visegrádská skupina tento návrh už zpočátku podporovala, protože se jednalo o jednu z jejích dlouhodobých priorit a lze předpokládat vzhledem k aktivitám V4 v této oblasti, že se na tomto návrhu projevil její vliv.

¹⁵¹ „ESIF Regional Policy budget by country 2014-2020“, European Commission <https://cohesiondata.ec.europa.eu/dataset/ESIF-Regional-Policy-budget-by-country-2014-2020/fift-a67j> (staženo 21. 4. 2021).

¹⁵² „Breakdown of Cohesion Policy allocations per Member State (current prices)“, European Commission, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european_commission/eu_budget/1_table_breakdown_of_cohesion_policy_current_prices.pdf (staženo 21. 4. 2021).

Státům V4 se změnu v systému vlastních zdrojů, tedy zrušení slev z příspěvků pro Rakousko, Německo, Švédsko, Dánsko a Nizozemsko, prosadit nepodařilo.

Spolupráce na úrovni Visegrádu se neprojevila při jednání o podmínění čerpání evropských prostředků dodržováním právního státu. Česká republika a Slovensko své partnery v této otázce nepodpořily. Naopak ČR a Slovensko kritizovaly Maďarsko a Polsko kvůli listopadovému vetu rozpočtu, které ale podpořilo Slovinsko. Tato kritika i neochota podpořit své partnery mohla pramenit z obav neschválení víceletého finančního rámce v řádném termínu, což by mohlo znamenat opoždění čerpání finančních prostředků z EU.

Jednání o víceletém finančním rámci na období 2021–2027 bylo náročné a čelilo několika bezprecedentním problémům. Jednalo se o první finanční rámec vyjednávaný po odchodu Velké Británie, bez britského příspěvku, který nebyl zanedbatelný. Další výzvou byla koronavirová pandemie, která dočasně zablokovala jednání o rozpočtu. Nakonec se ale členským státům EU podařilo kompromisu dosáhnout.

Závěr

Visegrádské skupině se při jednání o rozpočtu na roky 2021-2027 podařilo zintenzivnit komunikaci. Proběhlo několik setkání ve formátu V4+Bulharsko, Rumunsko, Chorvatsko, Slovinsko, Estonsko, Lotyšsko a Litva, která se zabývala především kohezní a zemědělskou politikou. Oproti předchozímu jednání o finančním rámci na roky 2014-2020 se tak státům V4 podařilo rozšířit skupinu spojenců. Zároveň proběhl i summit s účastí předsedy Evropské rady Charlesem Michelem v červnu 2020 a konzultace probíhaly také s velkými evropskými státy – Francií a Německem.

Visegrádské skupině se podařilo zkoordinovat postoje v otázce kohezní politiky, která je prioritou pro všechny členy V4. Při projednávání VFR 2014-2020 se podařilo skloubit českou prioritu v nezvyšování rozpočtu s kohezní politikou, která byla a je deklarováným zájmem celého uskupení. Společnou řeč našly státy také v červnu 2020 při projednávání návrhu Next Generation EU, nástroje na podporu a oživení EU při řešení dopadů koronavirové krize.

Na druhou stranu se státům V4 nepodařilo zkoordinovat postoj k otázce kondicionality právního státu. Česká republika a Slovensko si bude muset do budoucna stanovit obecné priority, kdy se postaví za své partnery Visegrádu i za cenu krátkodobých ztrát s vidinou

dlouhodobé prosperity i s předpokladem ne vždy vstřícně přijatých vizí ostatními členy EU. Velký potenciál pak má možná spolupráce se státy stejné velikosti a síly, zejména ze středoevropského prostoru (např. Slovinsko, Rakousko, Chorvatsko) a pobaltských států.

Konečným cílem je nalézt a formulovat jednotící a nezpochybnitelný zájem všech zúčastněných. To znamená, že nutným předpokladem pro dosažení rovnocenného partnerství v rámci EU je využít dosavadních pozitivních zkušeností a upřednostňovat dosažení dlouhodobých cílů i na úkor možných partikulárních cílů. Důležitá bude také shoda na principu právního státu, protože jinak hrozí další krize mezi EU a Polskem a Maďarskem, která není v zájmu Slovenska a České republiky ale v souladu s euroskeptickým směrem v české a slovenské politice (např. SPD, LSNS). Pokud se Visegrádské skupině podaří koordinovat své postupy v rámci EU, může skupina působit jako stabilizační faktor regionu a její význam může sílit.

Summary

V4 is a formation of Central European countries which are connected through common historical experience and geographical location. After the collapse of the Soviet Union, these countries found their future in the structures of the European Union. The process of integration was sometimes painful, but in the end successful. It has been shown that individual integration problems could be successfully solved by an alliance of V4 states. Despite the occasional disharmony, the positive benefits of cooperation with a realistic premise for the future have been proven. The importance of cooperation has been demonstrated in the discussion of long-term budgets. The V4 states were able to defend their priorities despite partial concessions. They managed to coordinate their positions before the summits. The common interests of the V4 in the negotiations on the MFF were, in particular, in the areas of cohesion policy, the common agricultural policy, and in the last MFF, in the area of stopping migration and common defence. Unfortunately, the success rate has been reduced by occasional disharmony resulting from a lack of political experience. Although the potential of V4 has not been fully exploited, it can be strengthened through cooperation with countries of the same size and strength, in particular from the central European area (e.g. Slovenia, Austria Croatia) and the Baltic States.

Použité prameny a literatura

Aksoy, Deniz. „Who gets what, why and how revisited: Voting and proposal powers in the allocation of the EU budget“. *European Union Politics* 11, č.2, 2010: 171-194 <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1465116510363658> (staženo 20. 3. 2021).

Appel, Hilary. „Can the EU Stop Eastern Europe’s Illiberal Turn?“ *Critical Review* 1 (2019): 1-12. <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=edswss&AN=000483801600001&lang=cs&site=eds-live&scope=site> (staženo 25. 4. 2020)

Becker, Peter. „The EU budget and the MFF between flexibility and unity“. In *Features and Challenges of the EU Budget: A Multidisciplinary Analysis*, ed. Luca Zamparini a Ubaldo Villani-Lubelli. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2019, 107-127.

Becker, Peter. „Lost in stagnation: the EU's next multiannual financial framework (2014–2020) and the power of the status quo“. *SWP Research Paper*. Berlin: DEU, 2012.

Becker, Peter. „A New Budget for the EU Negotiations on the Multiannual Financial Framework 2021–2027“. *SWP Research Paper*. Berlin: DEU, August 2019, 5-34 <https://www.ssoar.info/ssoar/handle/document/64097>.

Becker, Peter. „The EU budget as an opportunity in the crisis: the EU Commission proposal for a new financial framework and a reconstruction fund“. *SWP Comment*. Berlin: DEU, 2020 <https://www.ssoar.info/ssoar/handle/document/69348> (staženo 18.4.2021).

Benedetto, Giacomo. „The EU budget after Lisbon: rigidity and reduced spending?“. *Journal of Public Policy* 33, č. 3, (2013): 345-369. Doi:10.1017/S0143814X13000172 (staženo 21.3.2021).

Beneš, Vít a Mats Braun. „Evropský rozměr české zahraniční politiky“. In *Česká zahraniční politika v roce 2011. Analýza ÚMV*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2012, 67-94, <https://www.dokumenty-iir.cz/Knihy/CZP11.pdf> (staženo 25.3.2021).

Cabada, Ladislav, Šárka Waisová a kol. *Bezpečnostní, zahraniční a evropská politika Visegrádské skupiny*. Praha: Togga, 2018.

Dančák, Břetislav, ed. *Two Decades Of Visegrad Cooperation: Selected V4 Bibliography*. Bratislava: International Visegrad Fund, 2011.

Delasnerie, Alix. „Příjmy Unie“. *Fakta a čísla o Evropské unii*. Evropský Parlament <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/27/prijmy-unie> (staženo 5.2.2021).

Denková, Adéla a kol. „Rozpočet EU po roce 2020: rozdíl mezi V4 a západem se prohlubují“. *EURAKTIV.cz*, 24. července 2018 <https://euractiv.cz/section/politika/news/rozpocet-eu-po-roce-2020-rozdily-mezi-v4-a-zapadem-se-prohlubuji/> (staženo 21.4.2021).

Drulák, Petr a Petr Kratochvíl (eds.). *Encyklopedie mezinárodních vztahů*. Praha: Portál, 2009.

European Commission. „Decision on the system of own resources“. *EU legislation*, https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/how-it-works/budget-law/legislation_en (staženo 16.2.2021).

European Commission. „EU expenditure and revenue 2014-2020“. *DG budget data*. https://ec.europa.eu/budget/graphs/revenue_expenditure.html (staženo 28.2.2021).

European Commission. „Operating budgetary balance“, DG budget data. https://ec.europa.eu/budget/graphs/revenue_expenditure.html (staženo 28.2.2021).

European Commission. „Amended proposal for a Council Regulation laying down the multiannual financial framework for the years 2014-2020“. Brussels, 2011/0177, 6.7.2012, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=COM:2012:0388:FIN> (staženo 29.3.2021).

European Commission. „ESIF Regional Policy budget by country 2014-2020“. <https://cohesiondata.ec.europa.eu/dataset/ESIF-Regional-Policy-budget-by-country-2014-2020/fift-a67j> (staženo 21. 4. 2021).

European Commission. „Breakdown of Cohesion Policy allocations per Member State (current prices)“. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european_commission/eu_budget/1_table_breakdown_of_cohesion_policy_current_prices.pdf (staženo 21. 4. 2021).

„EU REPORT 2014 zpráva o finančním řízení prostředků Evropské Unie v ČR“. Praha: Nejvyšší kontrolní úřad, 2014 <https://www.nku.cz/assets/publikace/eu-report-2014-cz.pdf> (staženo 2.4.2021).

Evropská komise. „Návrh Evropské komise na víceletý finanční rámec pro období 2014–2020“. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2011: 3-15 doi:10.2761/20920 (staženo 29.3.2021).

Evropská unie. „Česko“. Základní informace o EU. https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/czechia_cs (staženo 18.2.2021).

Evropská unie. „Maďarsko“. Základní informace o EU. https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/hungary_cs (staženo 18.2.2021).

Evropská unie. „Slovensko“. Základní informace o EU. https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/slovakia_cs (staženo 18.2.2021).

Evropská rada. „Neformální zasedání 27 hlav států a předsedů vlád, 23. února 2018“. <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/european-council/2018/02/23/> (staženo 19.4.2021).

Evropská rada. „Videokonference členů Evropské rady, 19. června 2020“ <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/european-council/2020/06/19/> (staženo 20.4.2021).

Evropská rada. „Příští víceletý finanční rámec a balíček na podporu oživení: předsednictví Rady dosáhlo politické dohody s Evropským parlamentem“. 10. listopadu 2020 <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/11/10/next-multiannual-financial-framework-and-recovery-package-council-presidency-reaches-political-agreement-with-the-european-parliament/> (staženo 20.4.2021).

Evropská rada. „Víceletý finanční rámec na období 2021–2027 byl přijat“. 17. prosince 2020 <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/12/17/multiannual-financial-framework-for-2021-2027-adopted/> (staženo 20.4.2021).

Evropská rada. „Víceletý finanční rámec na období 2021–2027 byl přijat“. 17. prosince 2020 <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/12/17/multiannual-financial-framework-for-2021-2027-adopted/> (staženo 21.4.2021).

Evropská rada. „Závěry Evropské rady, 17.–21. července 2020“. 21. července 2020 <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/07/21/european-council-conclusions-17-21-july-2020/> (staženo 21.4.2021).

Fiala, Petr, Ondřej Krutílek a Markéta Pitrová. *Evropská unie*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2018.

Groszkowski, Jakub. „The V4 and the EU.“ *International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs* 27, č. 1-2, 2018: 3–15.

<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=edsjsr&AN=edsjsr.26592065&lang=cs&site=eds-live&scope=site>. (staženo 20.2.2021).

Karlas, Jan. „Komparativní případová studie“. In *Jak zkoumat politiku*. Praha: Portál, 2008, 62-89.

Kengyel, Ákos. „New Headings – Old Problems: The Evolution and Future of the EU Budget“. *Intereconomics* 51, č. 2, 2016: 100-106 <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/191154/1/856664820.pdf> (staženo 2.4.2021).

Komínková, Magda. „Víceletý finanční rámec 2021-27“. *Euroskop*. <https://www.euroskop.cz/9336/35997/clanek/vicelety-financni-ramec-2021-27/> (staženo 17.4.2021).

Komínková, Magda. „Jak to bude s financováním EU po roce 2020?“. *Euroskop*. <https://www.euroskop.cz/9047/34902/clanek/jak-to-bude-s-financovanim-eu-po-roce-2020/> (staženo 17.4.2021).

Kořan, Michal. „Státy visegrádské skupiny a Rakousko v české zahraniční politice“. In *Česká zahraniční politika v roce 2011. Analýza ÚMV*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2012, 132-154, <https://www.dokumenty-iir.cz/Knihy/CZP11.pdf> (staženo 25.3.2021).

Kořan, Michal. „Visegrádská spolupráce Polsko, Slovensko a Rakousko v české zahraniční politice“. In *Česká zahraniční politika v roce 2012. Analýza ÚMV*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2013, 107-132, <https://www.dokumenty-iir.cz/Knihy/CZP12.pdf> (staženo 27.3. 2021).

Krutílek, Ondřej. „Víceletý finanční rámec 2014-20“. *Euroskop* <https://www.euroskop.cz/8905/sekce/vicelety-financni-ramec-2014-20/> (staženo 2.4.2021).

Kugiel, Patryk. „The Development Cooperation Policies of Visegrad Countries—An Unrealised Potential.“ *The Polish Quarterly of International Affairs*, no. 4 (2012): 101–121. <http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=2&sid=59491ebf-31d3-48bb-8475-d395839bc26d%40pdc-v-sessmgr01> (staženo 25.4.2020).

Michnik, Adam, ed. *The Visegrad Group: A Central European Constellation: Publication On The Occasion Of The 15Th Anniversary Of The Visegrad Group*. Bratislava: International Visegrad Fund, 2006.

Milicevic, Vera. „Výdaje Unie“. *Fakta a čísla o Evropské unii*. Evropský Parlament <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/28/vydaje-unie> (staženo 5.2.2021).

Ministerstvo financí České republiky. „Systém financování rozpočtu EU“. Naposledy upravené 14.1.2015. <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/hospodareni-eu/vicelety-financni-ramec/vicelety-financni-ramec-2014-2020-20232>(staženo 8.2.2021).

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. *Východní partnerství*. https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_europe/vychodni_partnerstvi/index.html (staženo 24.4.2020).

„Návrh rozpočtu EU pro období 2014–2020 už je na stole“. *EURAKTIV.cz*, 8. února 2013 <https://euractiv.cz/section/ekonomika-a-euro/news/navrh-rozpocetu-eu-pro-obdobi-2014-2020-uz-je-na-stole-010595/> (staženo 30.3. 2021).

Nařízení (EU, EURATOM) č. 966/2012 Evropského Parlamentu a Rady. Úřední věstník Evropské unie L 298/1. 25. října 2012.

Nařízení Rady (Eu, Euratom) č. 1311/2013 ze dne 2. prosince 2013, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2014–2020, *Úřední věstník Evropské unie* L 347/884, 20. prosince 2013.

Nařízení Rady (Eu, Euratom) č. 1311/2013 2020/2093 ze dne 17. prosince 2020, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027. *Úřední věstník Evropské unie* LI 433/11, 22. prosince 2020.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie. *Úřední věstník Evropské unie* L 433I. 22. prosince 2020 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32020R2092&qid=1619266955686> (staženo 21.4.2021).

Nič, Milan. “The Visegrád Group in the EU: 2016 as a Turning-Point?” *European View* 15, no. 2, 2016: 281–290. <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=edsajs&AN=edsajs.EF3CA06C&lang=cs&site=eds-live&scope=site> (staženo 25.4.2020).

Plevák, Ondřej. „Přátelé koheze se nechtějí vzdát evropských dotací. Šestnáctka států v Praze podepsala deklaraci“. *EURAKTIV.cz*, 5. listopadu 2019, <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/pratele-koheze-se-nechteji-vzdat-evropskych-dotaci-sestnactka-statu-v-praze-podepsala-deklaraci/> (staženo 19.4.2021).

Plevák, Ondřej. „Přátelé koheze se nevzdávají. Portugalský summit ale nic nového nepřinesl“. *EURAKTIV.cz*, 3. února 2020, <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/pratele-koheze-se-nevzdavaji-portugalsky-summit-ale-nic-noveho-neprinesl/> (staženo 19.4.2021).

„Premiéři V4 jednali o plánu obnovy EU. Babiš očekává dlouhý boj o podmínky“. *EURAKTIV.cz*, 11. června 2020, <https://euractiv.cz/section/politika/news/premieri-v4-jednali-o-planu-obnovy-eu-babis-ocekava-dlouhy-boj-o-podminky/> (staženo 20.4.2021).

„Maďaři a Poláci zablokovali rozpočet EU, nelíbí se jim podmínka ohledně vlády práva“. *EURAKTIV.cz*, 16. listopadu 2020, <https://euractiv.cz/section/politika/news/madari-a-polaci-zablokovali-rozpocet-eu-nelibi-se-jim-podminka-ohledne-vlady-prava/> (staženo 20.4.2021).

„Lídři prolomili rozpočtový pat, podpořili kompromisní návrh o právním státu“. *EURAKTIV.cz*, 11. prosince 2020, <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/lidri-prolomili-rozpocetovy-pat-podporili-kompromisni-navrh-o-pravnim-statu/> (staženo 20.4.2021).

„Ministři financí se neshodují na plánu obnovy. Česko nachází v některých otázkách spojení“. *EURAKTIV.cz*, 9. června 2020, <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/ministri-financi-se-neshoduji-na-planu-obnovy-cesko-nachazi-v-nekterych-otazkach-spojence/> (staženo 20.4.2021).

Rada Evropské Unie. „Dlouhodobý rozpočet EU na období 2021–2027 a balíček opatření na podporu oživení“. *Rozpočet EU*. <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/the-eu-budget/long-term-eu-budget-2021-2027/> (staženo 16.2.2021).

Rangel de Mesquita, Maria José. „European union values, Rule of law and the MMF 2021-2027 The Commission’s Proposal to protect the EU budget against threats to the Rule of Law“. *ERA Forum* 19 (13.8.2018): 287–294, <https://doi.org/10.1007/s12027-018-0523-6> (staženo 21.3.2021).

„Rozpočtový summit EU končí nezdarem, lídři se nedohodli“. *EURAKTIV.cz*, 23. listopadu 2012, <https://euractiv.cz/section/ekonomika-a-euro/news/rozpocetv-summit-konci-nezdarem-lidri-se-nedohodli-010415/> (staženo 30.3. 2021).

„Rozpočet EU: ČR návrh odmítá, Berlín chce obejít Británii“. *EURAKTIV.cz*, 23. listopadu 2012 <https://euractiv.cz/section/ekonomika-a-euro/news/rozpocet-eu-cr-navrh-odmita-berlin-chce-obejit-britanii-vicelety-financni-ramec-kohezni-politika-brusel-necas-summit-010413/> (staženo 30.3. 2021).

Smlouva o fungování EU. *Úřední věstník Evropské unie* C 326/47, 26. října 2012.

Shiselina, Lyubov. „Budapest-Brussels: Christmas truce“. *Научно-аналитический вестник Института Европы* 18 (2020): 8-13, <http://vestnikieran.instituteofeurope.ru/images/Shishelina62020.pdf> (staženo 20.3.2021).

Sejla, Almadi. „Can the V4’s Priorities shape “Europe’s Priorities”? The Multiannual Financial Framework 2021-2027“. Policy brief, Think Visegrad in Brussels. November 2018 <https://europeum.org/en/articles/detail/2381/can-the-v4-s-priorities-shape-europe-s-priorities> (staženo 17.4.2021).

Szczepanik, Melchior. „The New EU Multiannual Financial Framework in the Shadow of the Eurozone Crisis“. *Bulletin No. 128 (1199)*, Warsaw: PISM, 19 September 2018 https://www.pism.pl/publications/Central_Europe_in_the_Negotiations_of_the_EU_Multiannual_Financial_Framework (staženo 20.4.2021).

Šlosarčík, Ivo. „Vymáhání pravidel v rozšířené, postlisabonské a postkrizové EU: Směrem ke vnitroujní kondicionalitě?“. *Mezinárodní vztahy* 4 (2014): 43-63 <https://www-ceeol-com.ezproxy.is.cuni.cz/search/journal-detail?id=861> (staženo 21.3.2021).

Tokarski, Paweł. „The New EU Multiannual Financial Framework in the Shadow of the Eurozone Crisis“. *Bulletin No. 113 (446)*. Warsaw: PISM, December 3, 2012, 854-855 https://pism.pl/publications/The_New_EU_Multiannual_Financial_Framework_in_the_Shadow_of_the_Eurozone_Crisis (staženo 30.3. 2021).

Úřad vlády ČR. „Přátelé koheze: Společná deklarace k víceletému finančnímu rámci 2021–2027“. 5.listopadu 2019 https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/pratele-koheze-spolecna-deklarace-k-viceletemu-financnimu-ramci-2021_2027-177496/ (staženo 19.4.2021).

Úřad vlády ČR. „V Praze se sešli představitelé zemí V4 s rakouským kancléřem Kurzem, shodli se na nepřijatelnosti migračních kvót“. 16. ledna 2020 <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/v-praze-se-sesli-predstavitel-e-zemi-v4-s-rakouskym-kanclerem-kurzem--shodli-se-na-neprijatelnosti-migracnich-kvot-179040/> (staženo 19.4.2021).

Úřad vlády ČR. „V4 common lines regarding the Multiannual Financial Framework/Next Generation EU“. 11. června 2020 <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/V4-common-lines.pdf> (staženo 20.4.2021).

Úřad vlády ČR. „Česká republika uspěla při vyjednávání rozpočtu EU“. 11. února 2013, https://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/udalosti_a_media/ceska_republika_uspela_pri_vyjednavani_o_hlml (staženo 30.3. 2021).

Visegrad group. „Visegrad group Presidency Communication on Multiannual Financial Framework“. Prague. 14.10.2011, <https://www.visegradgroup.eu/download.php?docID=158> (staženo 27.3.2021).

Visegrad Declaration 1991. <http://www.visegradgroup.eu/documents/visegrad-declarations> (staženo 20. 4. 2020).

Visegrad declaration 2004. <http://www.visegradgroup.eu/documents/visegrad-declarations/visegrad-declaration-110412-1> (staženo 20.4.2020).

Visegrad group. „Joint Statement of the Visegrad Group (Czech Republic, Hungary, Poland, Slovakia) and Croatia“. Budapest, February 2, 2018 <https://www.visegradgroup.eu/calendar/2018/joint-statement-of-the-180329> (staženo 19. 4. 2021).

Visegrad group. „*Meeting of Ministers of Foreign Affairs of the Visegrad Group countries, Budapest (HU)*“ <http://www.visegradgroup.eu/2009/the-visegrad-group> (staženo 24. 4.2020).

Visegrad group. „The Structure of Visegrad Cooperation“. <http://www.visegradgroup.eu/about/aims-and-structure> (staženo 24. 4. 2020).

International visegrad fund. *Agreement concerning the establishment of the International Visegrad Fund*. https://s3.eu-central-1.amazonaws.com/uploads.mangoweb.org/shared-prod/visegradfund.org/uploads/2018/12/IVF_statute.pdf (staženo 21.4. 2020).

Visegrad Fund. „About Us“. <https://www.visegradfund.org/about-us/the-fund/> (staženo 21.4.2020).

Visegrad group. „V4 Statement on the Future of Europe“. <http://www.visegradgroup.eu/calendar/2018/v4-statement-on-the> (staženo 26. 4. 2020).

Vykoukal, Jiří a kol. *Visegrád: Možnosti a meze středoevropské spolupráce*. Bod. Praha: Dokořán, 2003.

Wallace, Helen, Mark A. Pollack a Alasdair R. Young (eds.). *Policy-making in the European Union*. Oxford: Oxford University Press, 2015.

Weigl, Jiří. „O budoucnost V4 se nebojme“. Václav Klaus, 2. října 2006 <https://www.klaus.cz/clanky/959> (staženo 28.4.2021).

Zamparini, Luca a Ubaldo Villani-Lubelli (eds.). *Features and Challenges of the EU Budget: A Multidisciplinary Analysis*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2019.

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno:

Ivanna Němcová

E-mail:

70070410@fsv.cuni.cz

Studijní obor:

Mezinárodní teritoriální studia

Semestr a školní rok zahájení práce:

letní 2019/2020

Semestr a školní rok ukončení práce:

letní, 2020/2021

Vedoucí bakalářského semináře:

JUDr. Vladimír Handl, CSc.

Vedoucí práce:

JUDr. Vladimír Handl, CSc.

Název práce:

Vliv Visegrádské skupiny na jednání o VFR 2014-2020 a 2021-2027

Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):

Ústředním tématem mé práce je pohled na proces utváření dlouhodobého rozpočtu Evropské unie a na schopnost Visegrádské skupiny tento proces ovlivňovat. Dlouhodobý rozpočet EU reflektuje její hlavní priority a je také nejdůležitějším dokumentem EU na příštích 7 let. Visegrádská skupina jako regionální uskupení uvnitř EU má možnost vstupovat do procesu jednání o víceletém finančním rámci jako významný aktér.

Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):

Téma bylo zúženo na pouze ekonomickou stránku spolupráce na evropské úrovni. Víceletý finanční rámec určuje maximální výdaje EU na dobu 7 let, a je proto zásadním dokumentem pro všechny členské státy. Pro možnost prosazení zájmů jednotlivých států je důležité vytváření koalic. Visegrádská skupina má tak možnost ovlivňovat dění na evropské úrovni, pokud bude schopna stírat vzájemné disharmonie a vázat na sebe další partnery. Zúžení tématu tak napomůže k prokázání schopnosti a potenciálu V4 ovlivňovat evropskou politiku.

Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):

1. Úvod

2. Víceletý finanční rámec aneb dlouhodobý rozpočet Evropské Unie

3. Visegrádská skupina

4. Vliv členských států na VFR

5. VFR 2014–2020

6. VFR 2021–2027

7. Závěr

Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):

Aksoy, Deniz. „Who gets what, why and how revisited: Voting and proposal powers in the allocation of the EU budget“. *European Union Politics* 11, č.2, 2010: 171-194 <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1465116510363658> (staženo 20. 3. 2021).

Becker, Peter. „The EU budget and the MFF between flexibility and unity“. In *Features and Challenges of the EU Budget: A Multidisciplinary Analysis*, ed. Luca Zamparini a Ubaldo Villani-Lubelli. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2019, 107-127.

Becker, Peter. „Lost in stagnation: the EU's next multiannual financial framework (2014–2020) and the power of the status quo“. SWP Research Paper. Berlin: DEU, 2012.

Becker, Peter. „A New Budget for the EU Negotiations on the Multiannual Financial Framework 2021–2027“. SWP Research Paper. Berlin: DEU, August 2019, 5-34 <https://www.ssoar.info/ssoar/handle/document/64097>.

Becker, Peter. „The EU budget as an opportunity in the crisis: the EU Commission proposal for a new financial framework and a reconstruction fund“. SWP Comment. Berlin: DEU, 2020 <https://www.ssoar.info/ssoar/handle/document/69348> (staženo 18.4.2021).

Benedetto, Giacomo. „The EU budget after Lisbon: rigidity and reduced spending?“. *Journal of Public Policy* 33, č. 3, (2013): 345-369. Doi:10.1017/S0143814X13000172 (staženo 21.3.2021).

Beneš, Vít a Mats Braun. „Evropský rozměr české zahraniční politiky“. In *Česká zahraniční politika v roce 2011. Analýza ÚMV*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2012, 67-94, <https://www.dokumenty-iir.cz/Knihy/CZP11.pdf> (staženo 25.3.2021).

Fiala, Petr, Ondřej Krutílek a Markéta Pitrová. *Evropská unie*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2018.

Groszkowski, Jakub. „The V4 and the EU.“ *International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs* 27, č. 1-2, 2018: 3–15. <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=edsjsr&AN=edsjsr.26592065&lang=cs&site=eds-live&scope=site>. (staženo 20.2.2021).

Kořan, Michal. „Státy visegrádské skupiny a Rakousko v české zahraniční politice“. In *Česká zahraniční politika v roce 2011. Analýza ÚMV*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2012, 132-154, <https://www.dokumenty-iir.cz/Knihy/CZP11.pdf> (staženo 25.3.2021).

Kořan, Michal. „Visegrádská spolupráce Polsko, Slovensko a Rakousko v české zahraniční politice“. In *Česká zahraniční politika v roce 2012. Analýza ÚMV*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2013, 107-132, <https://www.dokumenty-iir.cz/Knihy/CZP12.pdf> (staženo 27.3. 2021).

Krutílek, Ondřej. „Víceletý finanční rámec 2014-20“. Euroskop <https://www.euroskop.cz/8905/sekce/vicelety-financni-ramec-2014-20/> (staženo 2.4.2021).

Nařízení Rady (Eu, Euratom) č. 1311/2013 ze dne 2. prosince 2013, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2014–2020, Úřední věstník Evropské unie L 347/884, 20. prosince 2013.

Nařízení Rady (Eu, Euratom) č. 1311/2013 2020/2093 ze dne 17. prosince 2020, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027. Úřední věstník Evropské unie L1 433/11, 22.prosinec 2020.

Szczepanik, Melchior. „The New EU Multiannual Financial Framework in the Shadow of the Eurozone Crisis“. Bulletin No. 128 (1199), Warsaw: PISM, 19 September 2018 https://www.pism.pl/publications/Central_Europe_in_the_Negotiations_of_the_EU_Multiannual_Financial_Framework (staženo 20.4.2021).

Evropská rada. „Neformální zasedání 27 hlav států a předsedů vlád, 23. února 2018“. <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/european-council/2018/02/23/> (staženo 19.4.2021).

Evropská rada. „Videokonference členů Evropské rady, 19. června 2020“ <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/european-council/2020/06/19/> (staženo 20.4.2021).

Evropská rada. „Příští víceletý finanční rámec a balíček na podporu oživení: předsednictví Rady dosáhlo politické dohody s Evropským parlamentem“. 10. listopadu 2020 <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/11/10/next-multiannual-financial-framework-and-recovery-package-council-presidency-reaches-political-agreement-with-the-european-parliament/> (staženo 20.4.2021).

Visegrad group. „Joint Statement of the Visegrad Group (Czech Republic, Hungary, Poland, Slovakia) and Croatia“. Budapest, February 2, 2018 <https://www.visegradgroup.eu/calendar/2018/joint-statement-of-the-180329> (staženo 19. 4. 2021).

Wallace, Helen, Mark A. Pollack a Alasdair R. Young (eds.). Policy-making in the European Union. Oxford: Oxford University Press, 2015.

Zamparini, Luca a Ubaldo Villani-Lubelli (eds.). Features and Challenges of the EU Budget: A Multidisciplinary Analysis. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2019.

Podpis studenta a datum

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		